KOMIX

Nr. 0
MAJ 1983
Kr. 10,-

...OM OG MED TEGNESERIER

EN HALV HUMØRTIME
...serie af Alfonso Font

Little Annie
VOLDTÆGT PÅ ALDRENDE MINDREARIG
SIDE 18-21

MASSER AF NYHEDER

MANGE DØDSFALD I SERIEBRANCHEN
SHERIDAN · HERGE
CRANDALL · GENE DAY
Læs side 4-6-11 og 17

STOR ANMELDER-SEKTION

Frazetta
TEGNER IGEN
...LÆS SIDE 8

NYT FRA
Peter Madsen
Orla Klausen
P. Helland-Brandt
S. Fjeldmark
m.fl.

ROBERT CRUMB
vil ikke tegne mere!
side 5

JENS PEDER AGGER
holder op på Carlsen!
SIDE 6

RIOT
POLITIBRUTALITET
SAMFUNDSMORAL
RÅ SERIE AF
DAVID HINE
SIDE 12

USA'S STØRSTE SAMLER
LÆS SIDE 10

SEX SLAGSMÅL OG MENINGSLØST SVINERI
SIDE 22

PERVERS PÉPÈRE

KOMIX nr. 0
maj 1983

Redaktør: Rune T. Kidde.

Medarbejdere: Henning Kure, Anders Hjort-Jørgensen, Morten Schmidt, Peter Kielland-Brandt, Steen Blendstrup, Marianne Kidde, Arne Larsen, Jens Thorhauge, Leif Madsen, John Jørgensen, Per Vadmand, Hans Kiesow, Per Sanderhage, Birgitte Bokelund.
En speciel tak for velvillig bistand til dette nr. til: Jens Peder Agger.

Redaktionen: Komix, Schleppegrellsgade 2, 2. th., 2200 Kbh. N. tlf. (01) 35 69 50.

Abonnement (fra og med nr. 1): Runepress, v/Jannie Petersen, Krogshøjvej 32, 2880 Bagsværd. Tlf. (02) 98 52 27. Halvårligt (6 numre) kr. 60. Helårligt (12 numre) kr. 120.

Anmeldersektion: Anders Hjort-Jørgensen, Malivej 12, 4200 Slagelse. Tlf. (03) 52 99 96. Arbejde (03) 52 12 45.

Animation: Steen Blendstrup, c/o Runepress, Krogshøjvej 32, 2880 Bagsværd. Tlf. (02) 98 52 27.

KOMIX udkommer månedligt fra og med august og udgives af Runepress, Box 11, 2880 Bagsværd.

© Runepress 1983. Tryk: Stenby Tryk. Redaktionen påtager sig intet ansvar for uopfordret materiale, men opfordrer til at man sender sådant. Komix gør ikke krav på at være neutralt, objektivt eller på anden måde uafhængigt af de enkelte medarbejderes meninger eller forlagsmæssige tilknytninger - men opfordrer alle der måtte føle sig stødt til at reagere.

Forsidetegningen er af **FONT**.
denne side er af **DAVE SHERIDAN**.

Det er mig en stor glæde at kunne indlede denne spalte med gode nyheder - gode *danske* nyheder. Der er nemlig grøde i dansk tegnefilm. »*Hvalernes sang*« - ca. en times tegnefilm med økologiske overtoner - er lige på trapperne, og - hvad der næppe har undgået læsernes opmærksomhed - der er nu kommet gang i produktionen af *Valhalla- filmen*. Jeff Varab og stab skal stå for animationen, som han lover, vil leve op til Disney-kvaliteten i teknisk henseende. Indtil videre arbejdes der med en premieredato, der hedder jul 1985.

Kaj Pindal

Der er også et vigtigt indslag i »*Twice Upon a Time*«, en ny animeret spillefilm produceret af Lucas-film. Blandt medarbejderne finder vi nemlig vor landsmand Kaj Pindal, hvis arbejde for The National Filmboard of Canada har vundet berømmelse verden over. Ved et seminar om animation i København 25.-26. marts viste han traileren til filmen, der er lavet som »flyttefilm« (cut-out animation), en teknik der ellers ikke har haft tegnefilmens prestige og sjældent er brugt i spillefilm. - Men Deres udsendte kan meddele, at det ser godt ud. Efter flere udsættelser skulle der være premiere tidligt på sommeren.

Kaj Pindal ser i øvrigt lyst på fremtiden for animation. Publikum strømmer i biografen for at se både nye film og repremierer på klassikerne. De tegnede kortfilm, der har lidt under TV's fremmarch og afskaffelsen af forfilmene, har fundet et nyt medium i video. Enhver kan nu gemme sine personlige favoritter og tage dem frem, når han eller hun har lyst. Tegnefilm udmærker sig nemlig ved, at man kan se dem igen og igen.

Efter at have arbejdet på »*Fyrtøjet*« (efter skoletid) i 1945 og en kort overgang at have ernæret sig som animator her i landet drog Kaj Pindal i kunstnerisk eksil i Canada, men i dag mener han, at der er basis for en dansk produktion af animerede kortfilm. Tegnefilmen er international, og hvis der lægges vægt på kvalitet frem for kvantitet, skulle der ikke være noget i vejen for en eksport. Vi har Kaj Pindal's ord for, at talentet er her. - Og det lover jo godt for kommende projekter, som Valhalla.

Fortsættes side 7 ...

Dave Sheridan død

Det er ikke en nyhed, men bør heller ikke forbigås i stilhed, at Dave Sheridan døde af kræft for lidt over et år siden, 40 år gammel. Dermed mistede amerikansk underground en af sine solide, arbejdsomme grundpiller.

Herhjemme kendes Sheridan næsten kun for sit arbejde på **FLIP-KOMPA'NIET** alias FREAK BROTHERS, men som så meget andet i undergroundkulturen, startede Sheridan allerede i slutningen af 60'erne med sin egen figur *Dealer McDope*. Sheridan gik på Kunstinstituttet i Cleveland, Ohio, hvor han bl.a. mødte *Gilbert Shelton*, FREAK BROTHERS' skaber. Mødet resulterede i sidste ende i at Sheridan flyttede til San Francisco og fik sit undergroundblad »*Mother's Oats Comix*« *(lavet i samarbejde med Schrier)* udgivet af Sheltons forlag *Rip Off Press*. Figuren Dealer McDope blev meget populær, og lagde også navn til et matador-spil (hvor det *ikke* gik ud på at bygge hoteller!). I løbet af årene har Sheridan bidraget til man. undergroundblade, »*Skull*« - »*Slow Death*« - »*Freak Brothers*« (The Ne...) - »*Tales of the Leather Nun*« og mange andre.

De seneste år delte Sheridan en tegnestue med *Pat Ryan* som de kaldte *C.O.D. Graphics* (Consistently OverDrawn Graphics). Her tegnede Sheridan også pladecovers, posters, T-shirts, ølmærkater, og mere af den slags.

Et par år før sin død begyndte Dave Sheridan sammen med den unge *Paul Marrides* at tegne FREAK BROTHERS for Gilbert Shelton. Sheridan lavede selv en del enkeltsides »*Fat Freddy's Kat og hans venner*« til afløsning for Shelton, og efterhånden udviklede de et samarbejde, hvor Shelton skrev teksten og Sheridan/Mavrides tegnede. Under Shelton's årelange Europarejse var taleboblerne faktisk det første der blev lavet på en side, og tegningerne blev så modelleret rundt om boblerne bagefter.

I modsætning til Gilbert Shelton var Dave Sheridan først og fremmest grafiker. Hans tegninger er meget udpenslede (»overdrawn« var et godt firmanavn), med mange detaljer, skraveringer og en »lækker« afpudsning. Hvor Shelton tegner *indefra* og er mest koncentreret om den mimik, der kommer af de indre følelser (Fat Freddy flipper ud af sulit), så tegnede Sheridan *udefra* - hvordan ser overfladen ud og hvad fortæller det.

Til sammenligning af Shelton og Sheridan kan man også læse det danske UNDERGROUND album nr. 5 - »*Flip-Kompaniet på Farten*«. Første halvdel (på næ... 3) er tegnet af Shelton, anden sidste halvdel (»*Den 7ende Rejse - en Mo...nsk Odyssé*«) har Sheridan tegnet. Hvor Shelton er meget koncentreret om mennesker - (selv d... kerede biler og dyr bliver til personer) - så er Sheridan meget mere opslugt af omgivelserne, og bruger dem flere steder aktivt i fortællingen (side 33, 41-42). Eller se på billede 6, side 19, hvor Shelton beskriver *følelsen* af at køre i elevator, mens Sheridan på billede 2, side 23 viser os, hvordan at ryste af kulde *ser ud*.

Sjovt at de to tegnere, der virkelig repræsenterer hver sin ende af tegneseriemageriet, skulle finde sammen... men ikke så mærkeligt når man kender de to som personer.

Dave Sheridan var højt værdsat af sine underground-kollegaer - både som tegner og grafiker og som en loyal ven, der altid satte sine venner før noget andet og stod last og brast med dem. Jeg nåede selv at lære Dave at kende - en sjælfærdig og fantastisk rar og venlig mand. Da han døde, efterlod han - på trods af den relative korte tid vi havde kendt hinanden - også et hul hos mig.

Hvormeget af denne personlighed man finder i Sheridan's tegninger, er svært for mig at sige. Men en ting står klart - Dave Sheridan stod for og prægede stærkt en del af underground-æstetikken op gennem 70'erne.

Henning Kure

ORLA »JENS LANGKNIV« KLAUSEN LAVER NY SERIE

Med Jens Langknivs død blev der sat en stopper for Orla Klausens serie efter *Jeppe Aakjærs* roman. (med et lille efterspil i *Munksgaards undervisningsavis »Dansk idag«*, hvor *Henning Kure* og Orla Klausen tegnede en 2-siders tegneserie over *Blichers* fortælling om Jens Langkniv!). Men Orla Klausen fortsætter med fortællinger fra det nordjydske på Jens Langknivs tid; denne gang efter eget manuskript. Historien »*Mikkel og rakkertøsen*« vil blive bragt i »*Serie-Magasinet*« og udkomme som album til efteråret.

VINDENS PASSAGERER FORSINKES

Bourgeon har udsat sit arbejde på 5te (og sidste) bind i serien om *VINDENS PASSAGERER* for at tegne »*Troldmanden fra Tågeskoven*« for det belgiske forlag *Casterman*. Om Bourgeon har problemer med sin franske forlægger til VINDENS... vides ikke, men...

»Troldmanden fra Tågeskoven« vil komme på *Carlsen* i Danmark.

Apropos Bourgeon - rejser du til Frankrig i år, så køb en flaske Gamay årgang 1981. Bourgeon har tegnet etiketten.

BLUEBERRY-FILM

Produktionen af en BLUEBERRY-film er gået igang, med den ukendte amerikanske skuespiller *Martin Kove* i hovedrollen (han ligner!). Der bliver lavet både en biograffilm og en 13-episoders TV-serie, begge over den historie, der begynder i »*Chihuahua Pearl*« om den forsvundne sydstats-skat.

H.C. ANDERSEN SOM TEGNESERIE

Den unge, talentfulde *Stefan Fjeldmark* har lavet H.C. Andersens »*Snedronningen*« som tegneserie i farver. Historien starter som fortsat serie i *Jyllands Postens lørdagstillæg* »*JP*« fra pinse, og kommer som album fra *Interpresse* til efteråret.

ROBERT CRUMB (Alines mand) agter ifølge pålidelige kilder at trække sig tilbage fra tegneseriernes verden - såvel fra selv at tegne som fra at udgive sit nyeste udspil, bladet WEIRDO, fremover. Istedet vil han hellige sin tid til malerkunsten, i skjul fra folk og fæ dybt i Californiens Central Valley. Hans malerkunst skulle ifølge forlydender være NEO-ULTRA-MODERNISTISK KUBISME... men det skal nok vise sig i virkeligheden at være CRUMBISME som sædvanlig.

LAUZIER COME-BACK

Efter sin noget mislykkede film-karriere, er Lauzier nu atter ude med et nyt tegneserie-album: »*Souvenirs d'un Jeune Homme*«.

En slæde kørte nu pladsen rundt og Kay fik sin lille kælk bundet fast og kørte med.
Hver gang han ville løsne sin kælk, blinkede hun som førte slæden til hæn og så blev han siddende. Hun var Snedronningen.
HJÆLP!!
ØH Fader vor..ØH HMM.. DU som er ØH..I HMM
2 gange 2 er 4
3 gange 2 er 6
4 x 2 = 8
5 x 2 = 10

Herover: Orla Klausens »Mikkel og Rakkertøsen«.
Til højre: Stefan Fjeldmarks H.C. Andersen.

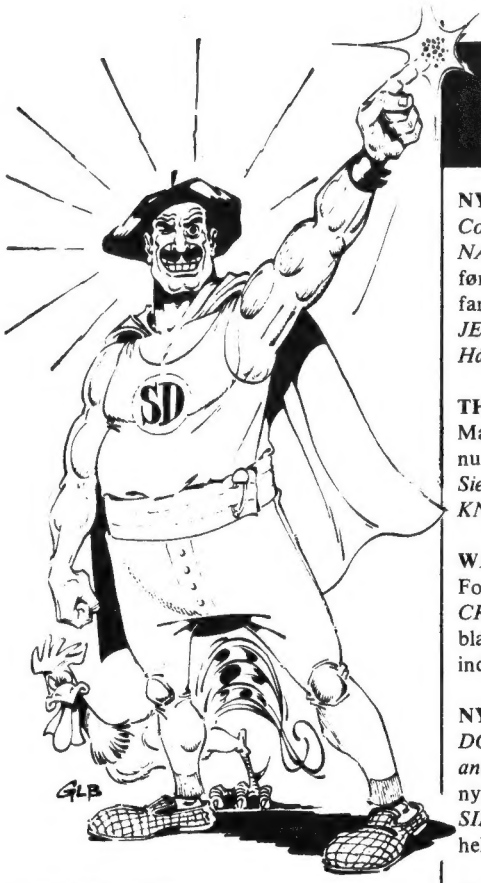

JENS PEDER AGGER er ikke længere albumredaktør på Carlsen - men på BORGEN, der hermed realiserer et længe ulmende ønske om at gå ind på tegneseriemarkedet.

SUPERDUPONT
er en super-fransk superhelteparodi af *Super-Gotlib*. Serien har været en succes i årevis med mange forskellige tegnere (- senest en episode af selveste super-*Neal Adams*), og er nu endt på fransk teaters højborg i anledning af Comedie Francaise's 200-års jubilæum.

NY ASTERIX PÅ VEJ
Uderzo er i færd med at tegne det 27. album med de gæve gallere, som kommer til at hedde »*Asterix' søn*«. Uderzo forbereder også en albumserie med Idefix, Obelix' lille hund.

LÆNGE LEVE KVINDERNE!
Reiser's satiriske album er iøvrigt også omsat til teater på Gaity Montparnasse.

PRINS VALIANT UDSAT
Det længe ventede PRINS VALIANT album nr. 20 er endnu engang udsat. *Henning Kure*, Interpresse, har i længere tid forberedt en nyudgivelse af den populære serie i en ny, smuk farvelægning og et større format (25x35 cm), men udgivelsen bliver gang på gang forsinket af de italienske farvelæggere.

NYE FARVER I JONATHAN
Cosey har hidtil selv farvelagt alle sine *JONATHAN* albums, men det seneste (der først kommer i Danmark til januar 1985) er farvelagt af *Fraymond*, der også farvelægger *JEREMIAH*. Det ser omtrent ud som *Søren Håkansson* ville have lavet det.

THOR SUPERHELTE-ALBUM
Marvel's superhelte-udgave af THOR bliver nu hovedperson i et album tegnet af *Bill Sienkiewicz*, der er kendt fra bladet *MOON KNIGHT*.

WARREN LUKKER
Forlaget Warren, der i mange år har udgivet *CREEPY, EERIE* og *VAMPIRELLA*, (de blade *GRU* var baseret på), har indtil videre inds let udgivelserne uden begrundelse.

NYT BATMAN-BLAD
DC lukker et af deres ældste blade »*Brave and Bold*« med nr. 200. I stedet kommer et nyt blad, »*BATMAN and the OUTSIDERS*«, hvor Batman starter en ny superheltegruppe.

WRIGHTSONS FRANKENSTEIN
Berni (Swampthing) Wrightson er nu blevet færdig med sine illustrationer til Shelleys roman »*Frankenstein*«. Bogen udgives i en fornem uforkortet udgave af... superhelteforlaget *Marvel*.

KUNG-FU TEGNER DØD
Tegneren *Gene Day*, der har tegnet til Kung-Fu-magasinet de sidste par år, døde sidste september af et hjerteslag. Gene Day blev 31 år.

SPIROU 45 ÅR
Det belgiske blad »Spirou« (Splint & Co.) fylder i år 45 år. Det fejres på behørig vis af gamle og nye tegnere.

Iøvrigt havde vores egen *Peter Madsen* (VALHALLA) en kort historie om »*Regnar og Kraka*« trykt på fransk og flamsk i »Spirou« sidste sommer!

NY BLUEBERRY
»*Det sidste kort*« er titlen på den nye BLUEBERRY, som *Charlier og Giraud* arbejder på med vanlig uregelmæssighed. Alle håber den kan udkomme i Frankrig (og Danmark) til julen 1983. Giraud får, som på det forrige album, assistance til tegningerne af det nye talent, *Rouge*.

DET VIDUNDERLIGE VORTESVIN ER PÅ VEJ OVER ATLANTEN

Gilbert (Freak Bros., Fat Freddy's Kat) Shelton's WONDER WARTHOG observeredes sent i nat af vor korrespondent på Bermuda, flyvende i retning mod Danmark. Med *Super Svinebæstet's* sædvanlige udskejelser ventes han først at ankomme til august.

ANY UNAUTHORISED PUBLIC PERFORMANCE, BROADCASTING AND COPYING OF THIS RECORD PROHIBITED
Kykelikyy Records
33⅓ RPM
SET YOUR CHICKENS FREE hedder Interpresses første PLADEUDGIVELSE. Den medfølger som indlæg i underground-album nr. 13: SLIP HØNSENE LØS, og det er »The Hub City Movers«, der fremfører Gilbert Sheltons sang.
MADE IN ENGLAND BY SOUND

VORES KVARTER PÅ BØRNEHJEM

Det spanske album om nogle drenges opvækst under Franco-regimet, »Vores Kvarter« af *Carlos Gimenez*, får nu en forudgående efterfølger i *»Børnehjemmet«*... d.v.s. at dette album er tegnet senere end »Vores Kvarter«, men handlingen ligger forud. Yderligere historier fra de spanske børnehjem af Gimenez er også blevet oversat til Komix.

DERIB MED »NY« SERIE

Derib tager en pause med *BUDDY LONGWAY*, for at tegne noget der ser nøjagtig magen til ud - nemlig historien om indianer-medicinmanden *»Ham-der-erfødt-to-gange«*. Historien bliver 100 sider lang.

BILAL og DRUILLET

De to berømte franske tegnere er hver for sig netop blevet involveret i store filmprojekter, som også vil blive præget af hver deres specielle stilarter.

Bilal er iøvrigt igang med en ny historie i stil med dem Carlsen udgav. Den hedder *»Partie de Chasse«*, Jagtselskabet.

OLE PIHL LAVER NARKO-KRIMI

Efter de succesfulde *LEIF I FORSTADEN* albums, er tegneren Ole Pihl nu også gået igang med at skrive sine egne manuskripter. Det er blevet til en journalistisk kriminalhistorie, der foregår i det Københavnske narko-miljø. Ole Pihl tegner serien til sort/hvid, og den vil komme som album fra *Interpresse*. Foreløbig titel: *»Høg over høg«*.

HIDTIL UKENDT EISNER

Der er i Will Eisners arkiv fundet et komplet færdigtegnet serieblad, som aldrig har været udgivet. *»John Law«* udkommer nu fra *Eclipse* med 32 års forsinkelse!

DANSKER ORGANISERER INTERNATIONAL UDGIVELSE AF BODÉ

Den ameriaknske undergrounds-guru/tegner *Vaughn Bodé* tegnede før sin død i 1975 omkring 200 farvesider, som aldrig har været udgivet samlet før. Det er nu lykkedes *Henning Kure*, Interpresse, efter et besøg i USA at få organiseret udgivelse af siderne i en albumserie, *Bodé EROTICA*, som skal udkomme i Staterne, og de fleste Europæiske lande (herunder Danmark) samtidigt. Første bind kommer i juni.

VAKSE VIGGO TEKST-BOG

En bog (sådan en med en masse tekst på alle siderne) skrevet af *Yvan Delporte* og med illustrationer af *Franquin* udkommer i juni måned. Den er i albumformat og hedder *»Atomtoget«*. Den handler om, hvordan Vakse Viggo og Kvik kommer på rundfart i Europa i et løbsk, atomdrevet tog, der kan *køre* for evigt. Splint må i aktion for at redde sine venner...Iøvrigt udkommer *VAKSE VIGGO nr. 14* i juni med de seneste sider fra Franquin's hånd. Der vil nok gå en del år før et splinternyt *VIGGO-album* igen ser dagens lys, da Franquin for tiden kun laver én ny side hveranden måned.

CONRAD (skør frø) er en ny stribe skabt af tegneren Bill Schorr for det amerikanske syndikat Tribune Company Syndicate. »Ideen er bygget på den klassiske fortælling om frøen, der bliver forelsket i en prinsesse«, udtaler Schorr. - Det ligner mest af alt en succes... til grænseløs ærgrelse for dette blads redaktør, Rune Kidde, der allerede for 7 år siden begyndte at arbejde på sin stribe FRØ over præcis det samme tema - og nu havde de første 10 sider færdig samt bundet sig for en kontrakt på en lystyacht til et cruise omkring de Vestindiske øer og leje af 4 negerslavinder.

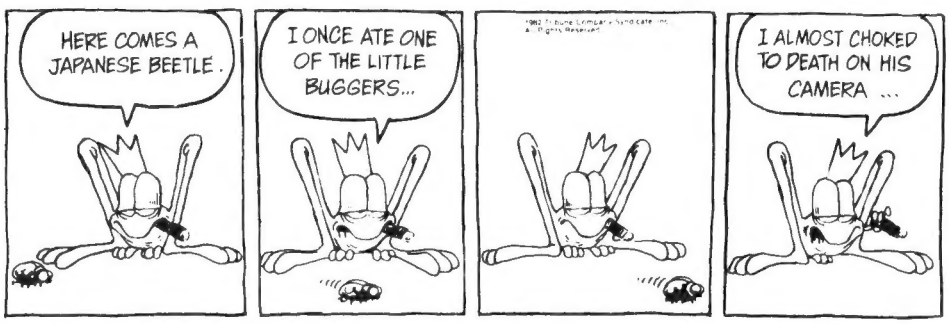

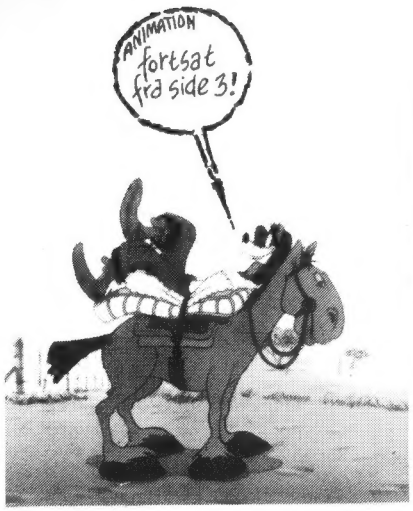

Disney

Denne positive holdning til de tegnede kortfilm deles tilsyneladende af Disney-studierne, for efter mange års stilhed på den front, går man nu i gang med en filmatisering af Dickens' »*A Christmas Carol*« med Mickey, Anders og Fedtmule i hovedrollerne.

Her og nu bør det vel nævnes, at »*Da kongen var knægt*« (»The Sword in the Stone«, 1963) kom op til Påske, og der skulle stadig være en chance for at finde filmen et eller andet sted i Palads eller i en lille biograf henne om hjørnet. Det er besværet værd at lede, for selv om det ikke er et af Disney's store mesterværker, så er der mange gode enkeltscener i forbindelse med den unge Arthur's forvandling til lille fisk, spurv og egern. Mens Disney-studierne står bag filmatiseringen af Ray Bradbury's »*Something Wicked this Way Comes*«, kan vi glæde os over, at der er noget godt på vej til sommerferien i form af kavalkaden »*Anders And i det vilde vesten*«. Det drejer sig om en række perler fra 40'erne, »*Pluto som fårehyrde*« (1945), »*Anders Ands biltur*« (1936), »*Det flyvende æsel*« (1944), »*Anders Ands natkørsel*« (1947), »*El gaucho Fedtmule*« (1942), »*Anders And og guldminen*« (1942), »*Plutos kødben*« (1947), og det må med vinkenderens ord kaldes gode årgange.

Steen Blendstrup

MARVEL COMICS

GODBIDDER I GENOPTRYK

Både *DC* og især *Marvel* udgiver i disse tider nogle af deres bedst tegnede hæfter gennem tiderne i en ny genoptryksudgave, der gør ellers dyre serier tilgængelige for almindelige mennesker. DC startede for over et år siden med »*THE SWAMPTHING SAGA*«, der genoptrykte Wrightsons berømte gennembrudsserie. Nu udgiver de »*THE SHINING KNIGHT*« af *Frazetta*, og flere er på vej. Marvel har udgivet *Jim Starlin's Warlock* og en af *Barry Smith's CONAN*-historier, »*Red Nails*«, og er nu gået igang med *Frank Brunner's DR. STRANGE* og *Neal Adams' AVENGERS: »The Kree-Skrull War«.*

komix mix

MOWGLI OG MARVEL

Gil Kane tegnede for år tilbage en udgave af Kiplings »*Junglebogen*«, som først nu ser dagens lys bag i bladet »*Marvel Fanfare*«.

NYE VICE-PRESIDENTER

Både *Marvel* og *DC* - de store amerikanske superhelteforlag - har fået nye vice-presidenter: *Jim Shooter* på Marvel og *Dick Giordano* på DC. Nu styres begge firmaer af folk der startede som tegneseriefans.

NY SERIE AF FRANK MILLER

Den unge tegner Frank Miller, der vandt stor opmærksomhed på sin udgave af superhelten *DAREDEVIL*, og er sammenlignet med SPIRIT's Will Eisner, kommer nu med en ny serie albums, RONIN. De handler om en samurai i New York, og kommer sikkert også på dansk.

NY SERIE AF JOHN BYRNE

Også U.S.A.'s anden superstar-tegner, *John Byrne* (han tegnede *IRON FIST* i Kung-Fu Magasinet), lancerer om kort tid en ny superhelteserie: *ALPHA FLIGHT* - en gruppe *canadiske* helte, der startede i *X-MEN*. Byrne er en travl herre: ALPHA FLIGHT bliver et månedsblad, og derudover tegner og skriver Byrne også hver måned *FANTASTIC FOUR*, samt laver dialog til to andre månedsblade!

DOONESBURY (Informations intellektuelle grundlag) stopper i over et år. Tegner Trudeau trænger simpelthen til en pause. På grund af sin aktualitet er Doonesbury en af de serier, der ikke kan tegnes »på forskud« - og 34-årige Trudeau har nu siden 1970 svævet lige på grænsen af dead-line'ns afgrund. Trudeau giver også en anden grund - han ønsker at ændre på sit persongalleri:

»Mine hovedpersoner er fanget i et tidsmæssigt vacuum, hvor de har befundet sig i de sidste 15 år, og de står lissom midt imellem to generationer. De er forvirrede og ude af trit. Jeg agter at sende dem til frisøren, modne dem og langsomt lade dem træde ud i verden af i dag«.

Trudeau vil ifølge pålidelige kilder begynde sit arbejde med striben igen i efteråret 1984.. syndikatet sveder, bider negle og be'r daglige bønner om, at han vil starte før!

FRANK FRAZETTA vender tilbage til tegneserieverdenen med sin første udgivelse siden 1964. Værket skrives og redigeres af **Dave »Rocketer« Stevens** og vil komme til at lyde navnet **BETTY PAGE COMICS.** Navnet refererer til en populær 50'er model af samme navn, og vi kan se frem til både goodgirl art og pin-up fotos med og uden beklædning, når Frazetta går til biddet.

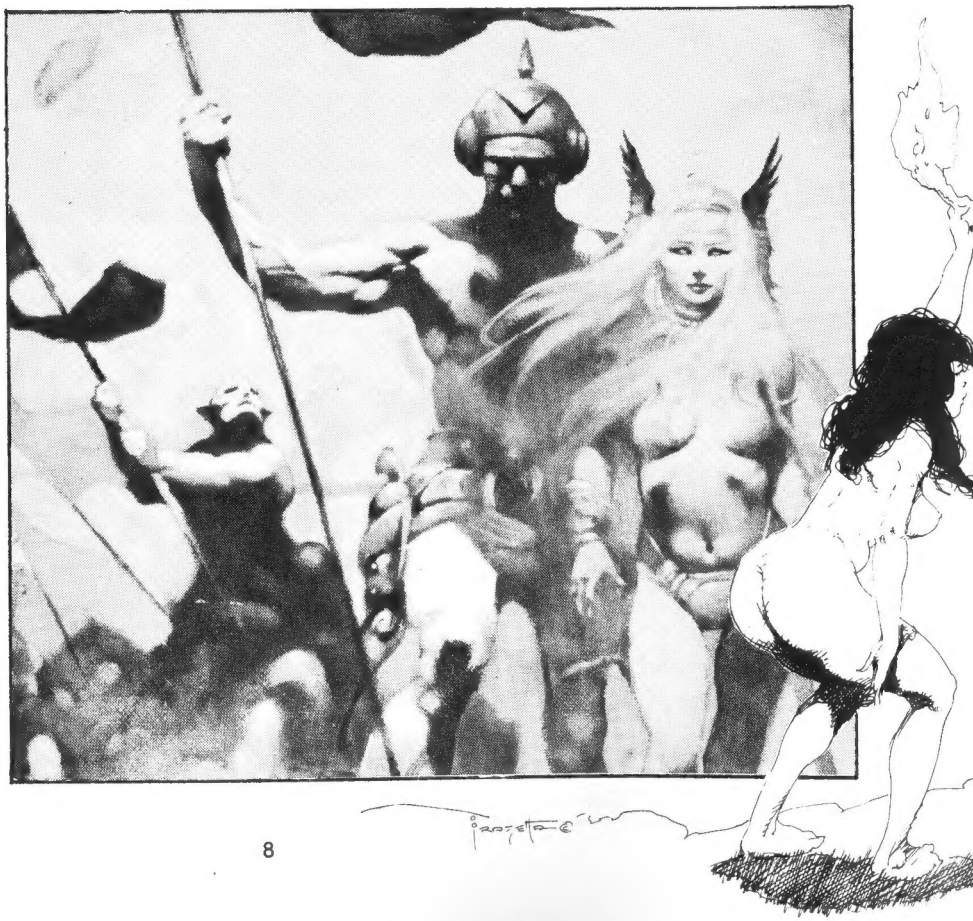

THE MUSEUM OF CARTOON ART i Port Chester udenfor New York er for øjeblikket tegneseriens seriøse og kulturelle højborg i USA. Museet ejer originaler af et utal af tegneseriehistoriens store navne...også udenlandske. Danmarks eneste repræsentant (udover obligatoriske Ferd'nand) er for øjeblikket **WERNER WEJP-OLSEN,** men Charles Green, der står for den daglige pasning af museet oplyser, at de meget gerne vil have flere ting, også fra det høje nord. Så hvis der er nogen berømtheder der læser dether, så...

JAKOB STEGELMANN (Producer på Valhalla-tegnefilmen og »Så er der tegnefilms« far) oplyser, at Danmark er det nordiske land, hvor der vises flest tegnefilm i TV. Samtidig mener han ikke, at der er kvalitetsfilm nok til at sende ENDNU flere tegnefilm, end DR gør for øjeblikket.

VALHAL er ikke alene gudernes bosted og en nokså bekendt tegneserie – men også en ost. 30% lagret **DOFO,** hvis nogen skulle få lyst til at investere.

SUADICANI (Tdl. Jensen & Suadicani) har lukket sin tegneseriebutik **Comics og co.** i Odense pr. 1. maj, hvorefter den Fynske hovedstad står uden en specialbutik for tegnesserier.

ERIK BILLE (Danmarks hyggeligste tegner) er blevet næsten blind af grøn stær, og har måttet indstille arbejdet på sin elskelige serie »Viceværten«, der første gang blev offentliggjort for et større publikum i »Socialdemokraten« d. 14. april 1949.

»Jeg savner ikke at tegne, og jeg er ved at vænne mig til at leve med mit handicap«, siger Erik Bille.

W.C. FIELDS (mesteren) er endnu en gang vendt tilbage i tegneseriens verden. Journalisten James Smart sørger for manuskript og tidligere Disney-tegner Frank C. Smith realiserer det hele på papiret. Striben startede i oktober '82 og ejes af Los Angeles Times Syndicate.

S. CLAY WILSON (den modbydeligste mand nord for Nordpolen) afholdt i foråret udstilling af pastelfarvebilleder i et galleri i New York. Det meldes at byen står endnu, hvilket galleriejeren ikke gør. Dette skyldes at S. Clay blev opfordret til at udstille 300 værker - men da han imidlertid kun havde ca. 150 benyttede han de sidste 3 uger inden udstillingen til at få klattet den sidste halvdel sammen. Under et besøg i San Francisco var vor udsendte medarbejder på jagt efter S.C., men den eneste der var at finde i hans hus var en lettere påklædt dame, som det ikke lykkedes at få meget ud af. Efter længere tids samtale havde vor udsendte endnu ikke fundet ud af, om hun ville KØBE eller SÆLGE heroin.

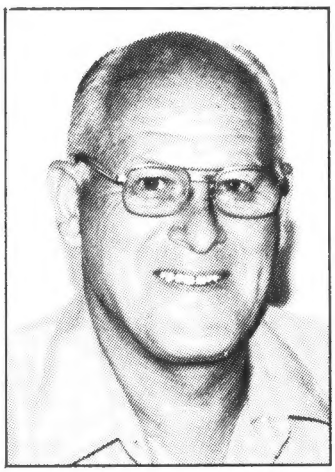

BOB GUSTAFSSON, der er Mort Walkers højre hånd og medarbejder på Basserne (samt adskillige martini'er om dagen), har ikke fået jobbet uden grund. Under en middag, som vor udsendte medarbejder deltog i, tilbragte Mort Walker tiden med at forsøge at samle sine briller, der var skilt ad. Efter forsøg med adskillige redskaber over en længere periode henvendte Mort sig i sin nød til Bob Gustafsson, der under Morts åndelige fravær havde underholdt selskabet.

»Prøv med en oliven«, svarede Bob tørt, og konverserede videre.

PER VADMAND (tegnende saxofontrutter) har et nyt album klar med vidtberømte OLE OG LINDA. Hvordan, hvorledes og hvornår albummet (som indeholder en mystisk og magisk historie med troldmænd og parallelverdener) vil udkomme, er endnu ikke afgjort.

GREG IRONS (veteran-undergroundtegner) følte sig på et tidspunkt isoleret fra omverdenen, fordi han sad og tegnede hele tiden. Han tog konsekvensen - og da han ikke ku' la' være med at tegne begyndte han at tatovere. Det er blevet til adskillige flotte kunstværker, hvoraf et ses ovenfor . . . og nu er han altid i nærheden af mindst en person af gode grunde. Det fortælles iøvrigt at han slutter hver tatovering med at skrive nedenunder: FORTSÆTTES PÅ NÆSTE PERSON.

RAW (Råt amerikansk blad) udgivet og redigeret af Art Spiegelman og Francoise Mouly er blevet sagsøgt af en ukommerciel organisation i Connecticut ved navn Real Art Ways... altså R.A.W.

R.A.W. arbejder med at skaffe udfoldelsesmuligheder for jobløse skuespillere og andre kunstnere, og mener at bladet har forvirret folk og medført forvekslinger til skade for organisationen.

R.A.W. sagsøger RAW for den nette sum af 40.000$ og sagen ser ud til at skulle trække i langdrag.

De sidste nye rygter fra hinsides atlanten vil iøvrigt vide, at RAW er blevet solgt til Marvel. Det skæpper vel lidt i kassen.

JENS OLSEN (Interpresses albumredaktion) hedder ikke længere Jens Olsen. Han har set sig sur på det go'e, danske navn og har istedet købt sig efternavnet **TRASBORG.** Onde tunger på I.P., (hvor det vrimler med dem), har prompte døbt ham »Trash«.

JØRGEN NIELSEN (B & B buldrer og brager) har gjort det kup, som enhver tegneseriesamler normalt kun ser i sine hedeste drømme: Han har købt samtlige årgange af Anders And og Co. for den ultra-minimale sum af 2.000 kr.!

CARSTEN SØNDERGAARD (bladredaktør på I.P.) har ved en fejltagelse købt sig en cykel. Han gør nu gaderne usikre i det ydre København hver weekend iført motorbriller, styrthjelm og cykelklemmer, idet han udfører sin parodi på Speed Solo.

NIELS SØNDERGÅRD (tegneserie-, film- og bogoversætter) fortæller om sin første opgave som oversætter af en biografffilm. Han var blevet indskærpet på det strengeste at skære teksten ned til et absolut mininum af hensyn til læseligheden. Teksteren får ikke selv en fornemmelse af teksternes virkning på lærredet, før hele arbejdet er overstået og filmen bliver prøveforevist, så Niels lagde hele sin sjæl i at forkorte og forenkle.

Således blev konversationen:

»Skat, skal vi ikke gå en tur i biografen?«

»Nej ikke i aften, jeg er lidt træt!«, til:

»Bio?«...»Nix!«

Senere har han fået friere tøjler!

BBBB, Bankhursts barske osv. er ikke alene et engelsk foretagende - Danmarks svar hedder dog kun BBB, nemlig **Brændekilde/Bellinge Boldklub** på midtfyn. Hvorvidt de på andre måder end initialfællesskabet svarer til de engelske kolleger, melder historien intet om.

Den eneste virkelige frihed, er evnen til at klare sig selv.

Shary Flenniken

God smag er en slags nærighed, der kommer med årene, når man føler, at der ikke mere er tid nok til at beskæftige sig med noget af tvivlsom værdi.

Jørgen Mogensen

Humor er en fundamental holdning til livet og dets tilskikkelser, som skal tages alvorligt, men ikke højtideligt.

Werner Wejp-Olsen

Jeg har aldrig været andre steder end i biografen.

Carl Barks

Narkotika var bare et springbrædt på vejen til anerkendelse af absurditeten.

Bill Griffith

Der er nyheder, jeg med sjæleblank ro overlader til Ekstra Bladet. Jeg føler mig ikke som en dårlig journalist, fordi vi i radioavisen ikke bringer Grand Prix-vinderen Gry Johansens tanker.

Poul-Ole Kühnel
chef for radioavisen

komix

BILL BLACKBEARD er måske USA's største samler af amerikansk tegneserie-kunst. »The San Francisco Academy of comic art« betegner hans hus i bemeldte by... og træder man indenfor lades ingen tvivl tilbage om årsagen. Det er simpelthen som at træde ind i selve TEGNESERIEFORLAGET's mystiske arkiv fra Vakse Viggo. Man bogstaveligt talt vandrer rundt i lange labyrinter af tegneserier fra loft til gulv... skummelt, men hist og pist oplyst af af enkelte nøgne elpærer. Her findes stort set hele Amerikas tegneserieskat - originaler, originaludgivelser, gamle blade og aviser tilbage til Columbus' tid. Efter elektronikkens frembrusen er alle store amerikanske bladhuse gået over til at opbevare gamle udgivelser på sort/hvide mikrofilm. Derfor går alle de flotte og spændende gamle, farvelagte søn-

dagssider med tegneseriens klassikere tabt. Bill Blackbeard samler, katalogiserer og præserverer alle disse gamle sider. Et gigantarbejde, som han næppe bliver færdig med i sin levetid. Blandt uanede mængder af andre spændende oplysninger (Blackbeard snakker uafbrudt i timevis) kunne han fortælle, at legenden omkring den såkaldt første tegneserie »The yellow Kid« ikke har meget sandhed på sig. Legenden siger, at »The Yellow Kid« fik sit navn og sin farve fordi man lige havde lært at trykke med en lysægte gul - og serien dels var en prøveklud, dels et påskud for stolt fremvisning af den nye opdagelse. Det er ikke sandt. Blackbeard kunne fremvise aviser, der var adskillige år ældre end »The yellow Kid« - stadigvæk med farvestrålende gule farver, lissom han også stolt kunne fremvise alle de første tryk af the kid himself. Og den første tegneserie er den jo heller ikke - så den historie må vel nok betragtes som værende løbet lidt ud i sandet efterhånden.

Rune

REED CRANDALL DØD...

En af tegneserieverdenens fineste håndværkere, Reed Crandall, døde sidst i september '82 - tilsyneladende af naturlige årsager.

Crandall blev født d. 22. februar 1917 i Winslow, Indiana og fik sin første kunstneriske uddannelse på Cleveland School of Art. Efter vel overstået afgangsprøve påbegyndte han en karriere som tilrettelægger hos NEA-syndicate i 1940. Senere gik han over til Eisner og Iger, hvor han arbejdede på »Fiction House« og »Quality Titles« og allerede på dette tidlige tidspunkt præsterede fremragende arbejder.

En af Crandall's kolleger på dette tidspunkt, Gerry Altman, fortæller:

»Reed var noget af et problem for Iger. Hans ting var så fremragende, at hver gang han kom ind på forlaget holdt vi allesammen op med at arbejde for at se, hvad han havde lavet. Det endte med, at Iger bad ham om ikke at tage sine tegninger med ind på kontorerne mere!«

I 1941 gik Crandall over til at arbejde udelukkende for bladet »Quality« . Han tegnede den ene side efter den anden af førsteklasses håndværk, og det endte med at han egenhændigt tegnede alle figurer i bladet. Crandall tegnede Ray, Uncle Sam, Captain Triumph og Kid Eternity - men han huskes først og fremmest for sit arbejde på Dollman og BLACKHAWK.

Blackhawn var Crandalls første virkelige mesterværk. Serien gav ham mulighed for at spille på alle tangenter og udfolde hele sit tekniske repertoire. Hans næsten fotografiske nøjagtighed var specielt velegnet til at gengive de anselige mængder af militært isenkram, der væltede ud over Blackhawks sider. Han blev ved med at tegne Blackhawk sin tid hos Quality ud - fra 1941 til 1953. Eneste pause var en periode i luftvåbenet fra 1942 til 44.

Quality lukkede i 1953, og Crandall måtte søge andre græsgange - det blev hos William Gaines og E.C., hvor en ny epoke i hans karriere tog sin begyndelse.

Gaines fortæller om mødet med ham:

»Crandall var den sidste kunstner, der bare gik lige fra gaden og ind på E.C. Han kom ind en dag og sagde: »Jeg er Reed Crandall« - og jeg sagde: »Hvor har du været så længe? Jeg har siddet her og ventet på dig!«

EC-gruppen og især forfatter og tilrettelægger AL FELDSTEIN var begejstrede tilhængere af Crandall's fremragende arbejde. Sammenlignet med navne som Jack Davis og Wally Wood arbejdede Crandall kun en kort periode for E.C. - men det lykkedes ham i denne tid, at skabe nogle af højdepunkterne i forlagets produktion.

Skrækbladene gav ham en fremragende chance til at brillere med sin overlegne brug af sort/hvid-effekter og realisme. Sjældent har det grafiske gys set en dygtigere håndværker end Crandall.

I EC's sidste storhedsdage omkring 1955 arbejdede han på blade som »Piracy« og »Valor«, der gav ham rig mulighed for at udfolde sig med historisk akkuratesse. Da EC flyttede hele sin vægt til MAD-linjen gik han over til »Treasure Chest« - et såkaldt »opdragende« serieblad, der blev distribueret til katolske skoler. Noget af en omvæltning fra lig og rådnende mumier!

I slutningen af tresserne arbejdede Crandall lidt sammen med George Evans på »Classics Illustrated« og leverede nogle småting til Gold Key's »Twilight Zone«. Sammen med Al Williamson, som han delte studio med lavede han en række fremragende science fiction-historier i disse år.

Først da han blev tilknyttet Warren fik han imidlertid de udfoldelsesmuligheder som havde fået ham til at blomstre i EC-perioden. Til »Creepy« og »Eerie« gav han sine versioner af gyserklassikere af navne som Edgar Allan Poe og Stoker.

Havde Wally Wood ikke inviteret ham til at arbejde for Tower på »T.H.U.N.D.E.R. agents« var Crandall næppe kommet til at tegne for farve igen... men altid parat, som han var, sprang han til, og endnu en klassisk superhelteserie kom til at bære hans navn. Sit sidste farvearbejde lavede han for Marvel's gyser og mysterie-titler i begyndelsen af 70'erne.

Oplysninger om Crandalls sidste år er sparsomme, men han trak sig tilbage med svigtende helbred og flyttede ind på et hjem for gamle soldater.

Han huskes som en venlig, tænksom mand og en fremragende håndværker, som næsten alle nærede stor beundring for.

GUNS OUT, GANG! I DON'T LIKE THE LOOKS OF THIS ONE BIT!
IT'S A BRITISH CRATE-W'HAT'S LEFT OF IT!! MAYBE T'S A TRAP!
A DEAD WHITE MAN IN NATIVE TIBETAN DISGUISE!! APPARENTLY HE CRASHED ON OUR NEST WITHOUT MEANING TO!
BUT WHERE'S OLAF -- AND CHOP CHOP???
NO SIGN OF 'EM, BUT EVERY KNIFE AND CLEAVER IN THE KITCHEN HAS VANISHED!
OH-OH! THAT MEANS CHOP CHOP'S GONE ON THE WARPATH!
AND THAT MEANS THAT BULL-HEADED SWEDE, OLAF, IS OFF ON A ONE-MAN BLITZ!! WE'VE GOT TO FIND HIM!
YEAH, BUT ON MY MAPS, ASIA IS KIND OF BIG TO GO HUNTING TWO LONE GUYS ALL OVER IT!! HE MIGHT HAVE HEADED ANYWHERE..

Reed Crandalls BLACKHAWK (ovenfor) er indbefattet af hans fremragende tegneseriehåndværk i fyrrerne. I halvtredserne arbejdede han for EC Comics, hvor han lavede flere hårdtslående gyserhistorier i stil med »A kind of justice«, (herunder) fra Shock SuspenStories nr. 16.

THE MOB OUTSIDE WAS A ROARING BELLOWING MASS OF ANGRY HUMANITY WHEN SHERIFF JUDSON FACED THEM AGAIN. AS HE HELD UP HIS HAND FOR SILENCE, A RESTLESS HUSH SETTLED OVER THE WILD-EYED MEN WITH THEIR CLUBS AND ROPES AND LENGTHS OF PIPE. JOHN HANSEN SCREAMED AT THE LAWMAN...
WE'VE HAD ENOUGH STALLING, JUDSON! LET MY SHIRLEY SEE NICHOLS. SHE'LL TELL US IF HE'S THE ONE!
THAT WON'T BE NECESSARY, JUDSON! LOOK HERE! EDDIE NICHOLS HAS SIGNED A FULL CONFESSION!

PLOT
DET VAR EN LORTEDAG AT VÆRE STRISSER. LUFTEN VAR TYK AF FLYVENDE BROSTEN, OG VI KUNNE BARE STÅ DER OG GLO PÅ DEM. ALDRIG I MINE 20 ÅR SOM BETJENT HAR JEG FØLT MIG SÅ FRUSTRERET.
Tekst VIKKI
Tegning DAVID HINE
1981
DET FLØJ OGSÅ GENNEM LUFTEN MED ORD: „SORTE SVIN!"— „NAZIBØDLER!". STEMNINGEN VAR PÅ BRISTEPUNKTET. DER VAR EN MASSE HVIDE KNÆGTE DERUDE OGSÅ, MEN I SKÆRET FRA BÅLENE, LIGNEDE DE ALLESAMMEN DYR...
.. DA ORDREN ENDELIG LØD: „RYD GADEN", VAR DET, SOM EN SLUSE BLEV ÅBNET...
12

OVERSAT AF RUNE KIDDE - HÅNDTEKSTET AF MARIANNE KIDDE

MIN EGEN DATTER CHRISTINE ER I OPRØRSALDEREN. JEG TROR NOK, HUN ER LIDT **FLOV** OVER AT HAVE EN FAR, DER ER BETJENT. PÅ EN ELLER ANDEN MÅDE KOMMER JEG ALTID I SITUATIONER, HVOR JEG MÅ **RETFÆRDIGGØRE** MIT JOB. „VI ER IKKE **ALLESAMMEN** NOGLE DUMME SVIN. VI GØR DET I BEDSTE MENING. VI ER HER FOR AT BESKYTTE DIG!" JEG SKAL LOVE FOR, AT VI **BESKYTTEDE** DEN DAG – MED **STØVLER** OG **KNIPLER!** VI GJORDE VORES PLIGT OVERFOR BÅDE **GUD** OG **FÆDRELAND**... OG VI GJORDE HELVEDE HEDT FOR DEM!!

EFTER E
JEG FIK
OVER
STYKKE TID SPLITTEDES MENNESKEMÆNGDEN, OG JEG BLEV SKILT FRA DE ANDRE.
ØJE PÅ NOGLE FYRE I FÆRD MED AT HAMSTRE I EN BUTIK. JEG KAN BLIVE TOSSET
DEN SLAGS... SMADRE ALTING — TAGE ANDRE FOLKS EJENDOM...
...JEG VAR KØRT HÅRDT OP, EFTER SAMMEN-
STØDET TIDLIGERE — FORBANDEDE SKADEDYR!
PLUDSELIG HØRTE JEG EN LYD...
DER VAR STADIG NOGEN INDE I BYGNINGEN...
JEG FØLTE DET, SOM HAVDE JEG TRÆNGT EN
ROTTE OP I EN KROG...

JEG VILLE SMADRE HAM – HAM OG RESTEN AF DE SATANS, FORBANDEDE TYVEKNÆGTE OG JUNKIES OG VOLDSMÆND, DER UNDERGRAVER VORES LAND. MEN DA JEG SLOG HAM, SVÆRGER JEG PÅ, AT JEG HØRTE CHRISTINE RÅBE TIL MIG – JEG SLOG HÅRDERE, TIL HUN NÆSTEN SKREG. JO HØJERE HUN SKREG,
DESTO HÅRDERE SLOG JEG !!
PIG!
PIG!
PIG!
PIG!
PIG!
... INDTIL DER BLEV STILLE...
JEG VENDTE MIG LANGSOMT, OG SÅ TO ANDRE BETJENTE BAG MIG ... DE LO...
„HVAD ER DU UDE PÅ? SLÅ HAM I HJEL?!"
JEG LO OSSE...

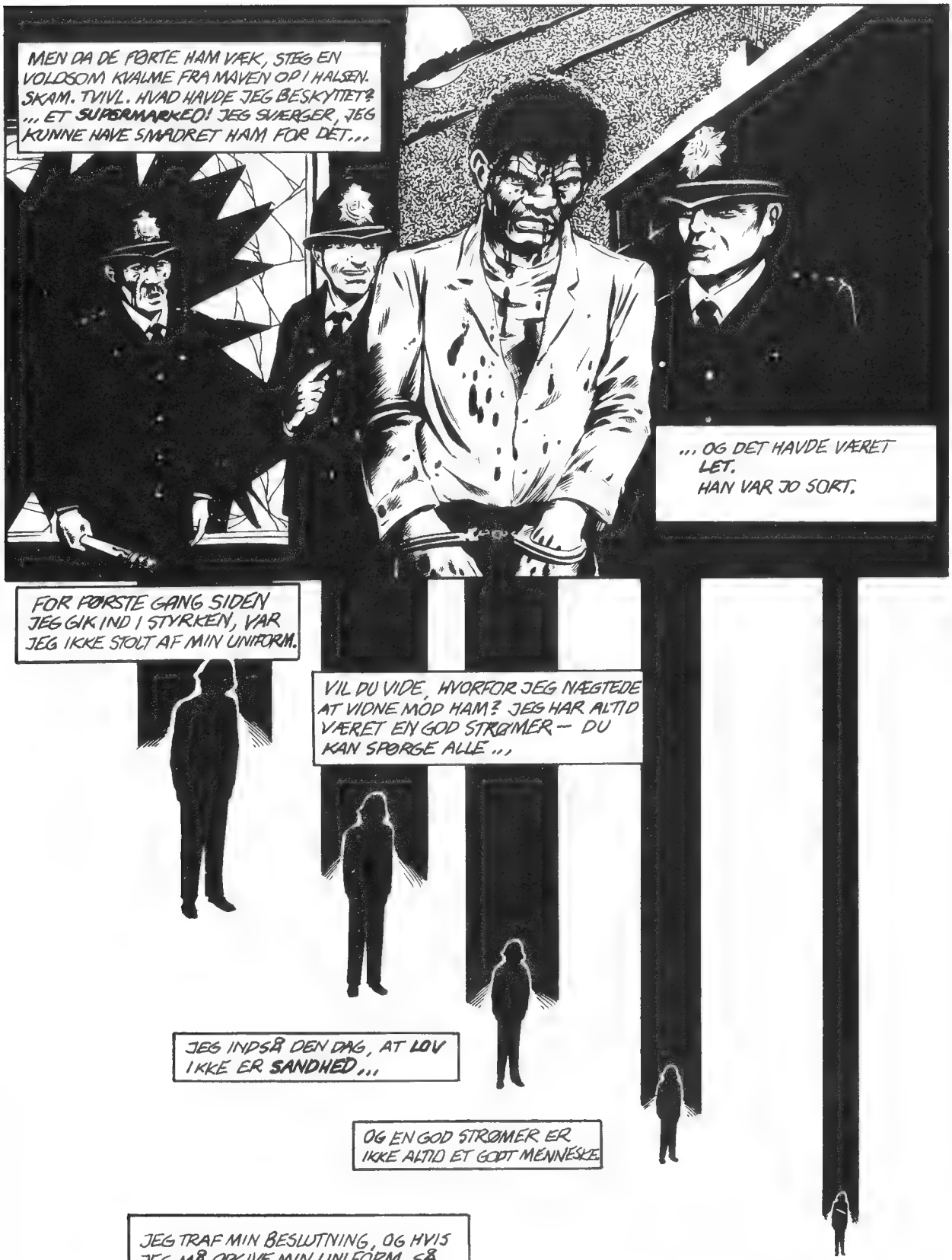
MEN DA DE FØRTE HAM VÆK, STEG EN VOLDSOM KVALME FRA MAVEN OP I HALSEN. SKAM. TVIVL. HVAD HAVDE JEG BESKYTTET? „ET SUPERMARKED! JEG SVÆRGER, JEG KUNNE HAVE SMADRET HAM FOR DET...
... OG DET HAVDE VÆRET LET. HAN VAR JO SORT.
FOR FØRSTE GANG SIDEN JEG GIK IND I STYRKEN, VAR JEG IKKE STOLT AF MIN UNIFORM.
VIL DU VIDE, HVORFOR JEG NÆGTEDE AT VIDNE MOD HAM? JEG HAR ALTID VÆRET EN GOD STRØMER — DU KAN SPØRGE ALLE „
JEG INDSÅ DEN DAG, AT LOV IKKE ER SANDHED...
OG EN GOD STRØMER ER IKKE ALTID ET GODT MENNESKE.
JEG TRAF MIN BESLUTNING, OG HVIS JEG MÅ OPGIVE MIN UNIFORM, SÅ O.K. JEG FORVENTER IKKE AT BLIVE TAKKET ELLER RESPEKTERET — NU KAN JEG I DET MINDSTE RESPEKTERE MIG SELV.
DET ER ALTID EN BEGYNDELSE

Hergé

- uforlignelig perfektionist

af Anders Hjorth Jørgensen

Fredag den 4. marts i år kom der meddelelse fra Bruxelles om, at Georges Remy - bedre kendt under kunstnernavnet Hergé - var død efter længere tids sygdom. Dermed blev der sat punktum for en af de mest berømmede, men stedvis også forkætrede tegneserier i tegneseriehistorien, »Tintin«.
Hergé blev født i 1907 og startede allerede sin tegneseriekarriere i 1926 i spejderbladet »Boy-Scout Belge« med »Totor«. Men allerede i 1929 »opfandt« han den figur, som skulle skaffe ham berømmelse, Tintin.

I årenes løb har Hergé godt nok forsøgt sig med andre figurer - »Quick et Flupke« (Lars og Lue) og »Popol et Virginie« i 30rne og »Jo, Zette et Sjoko« (Mads og Mette) i slutningen af 40rne, begyndelsen af 50erne - men selvom disse også hævder sig pænt som tegneseriekunst betragtet, har de ikke samme tidløse præg som »Tintin«.

Indtil sin død nåede Hergé at færdiggøre 23 albums med sin eventyrlystne detektiv/-journalist, og han havde nr. 24 på det forberedende plan. Egentlig ikke mange titler på 54 år, men forståeligt når man tænker på, hvor omhyggelig og pertentlig Hergé altid har været som tegneseriekunstner.

Da han i 1929 sendte Tintin på eventyr i Sovjetunionen, var det i en streg, som mindede mere om vor egen Storm-P end om den disciplinerede Hergé, som man ser idag. Samme streg prægede også de følgende albums, bl.a. »Tintin i Congo«, »Tintin i Amerika« og »Faraos cigarer«.

Under tyskernes besættelse af Belgien under 2. verdenskrig arbejdede Hergé videre med sin serie - og blev derfor også efter krigen beskyldt for at have virket som værnemager, velsagtens fordi man på det tidspunkt med vold og magt skulle udpege syndebukke. De gamle episoder blev omredigeret, farvelagt og udgivet i det udstyr, som vi kender i dag. Efter krigen gik Hergé så vidt som til helt at omtegne visse gamle episoder. Dermed blev hans oparbejdede pertentlighed sat på en yderligere prøve, fordi det begyndte at knibe med at få tid til det hele. Et problem, som Hergé løste ved at ansætte assistenter. Bl.a. blev E.P. Jacobs (»Blake og Mortimer«) beskæftiget med at »balkanisere« den omtegnede version af

»Kong Ottokars scepter« og skabe korrekte kinesiske baggrunde til den nye udgave af »Den blå lotus«. Det førte efterhånden til dannelsen af Studio Hergé, som siden 40rne har beskæftiget flere dygtige tegneseriekunstnere. Bob de Moor (»Barelli«) har således taget sig af de åbne landskaber og diverse biroller, Roger Leloup (»Yoko Tsuno«) specialiserede sig i byer, og Jacques Martin ((»Alix«, »Lefranc«) har lavet flere drejebøger, bl.a. »Cobradalen« med Mads og Mette. Men i ethvert tilfælde er det foregået efter Hergés instruktioner og i sidste ende under hans fulde kontrol og med hensyntagen til hans krav om pertentlighed.

Hergés pertentlighed kommer dog ikke kun til udtryk i de minutiøse detaljer. Også når det drejer sig om fortællingens overskuelighed, mærker man den. Få tegneseriekunstnere har som Hergé arbejdet med sidernes komposition, så læseren aldrig mister overblikket og altid kontinuerligt bringes videre i handlingen. Tintin er selv en anonym type som tegneseriefigur betragtet, men de personer, som omgiver ham - Haddock, Tournesol, Dupont og Dupond - giver altid udtryk af, at tegneren har arbejdet uhyre omhyggeligt med skabelsen af deres karakterer og udtryk. På intet tidspunkt lader han læseren i stikken. Ligeledes er miljøer og kulturer beskrevet, så man aldrig er i tvivl om deres troværdighed, selvom de er udtryk for tegnerens fantasi.

I den henseende kommer Hergés pertentlighed tydeligt frem i udstillingen Tintins Museum, som dels er behandlet i albummet med samme titel, dels har været udstillet på Århus Kunstmuseum fra 12. februar til 4. april for senere - dvs. fra 29. april til 15. juni - at blive overflyttet til Nationalmuseets etnografiske samling. Her ser man, hvordan de udstillede effekter optræder i »Tintin« - afbilledet med stor nøjagtighed helt ned i de mindste detaljer.

Tintins Museum kommer dog ikke til at stå som et afsluttende monument over Hergé. I efteråret 1983 udgiver Carlsen nemlig en 320 siders bog, som foreløbig har fået den franske titel »Le monde d'Hergé«. Den er redigeret af Jens Peder Agger og udgives samtidig i Frankrig, Holland, Vesttyskland, Sverige og Danmark. Teksten er skrevet af Benoit Peeters - som forøvrigt også står for det spændende efterord i luksusudgaven af »Enhjørningens hemmelighed/-Rackham den Rødes skat« fra 1982 - og prisen kommer til at ligge over de 200 kr. Men så får man også et par hundrede farveillustrationer med i købet - fortrinsvis hidtil upubliceret materiale eller materiale, som det ellers kan være svært at få fat på. Bl.a. Hergés meget smukke julekort til Studio Hergés kunder.

Hermed bliver der sat et passende minde over Hergé - udover de 23 Tintin-albums, som man jo til stadighed kan vende tilbage til. Nogle - bl.a. »Tintin i Sovjetunionen« og »Tintin i Congo« - for at blive bekræftet i sine fordomme om Hergé som en naiv, racistisk tegneseriefortæller, men de fleste forhåbentlig for at opleve eller genopleve en tegneseriefortæller, som både har gjort eventyret og den store verden med dens mangfoldige kulturer til hvermands eje.

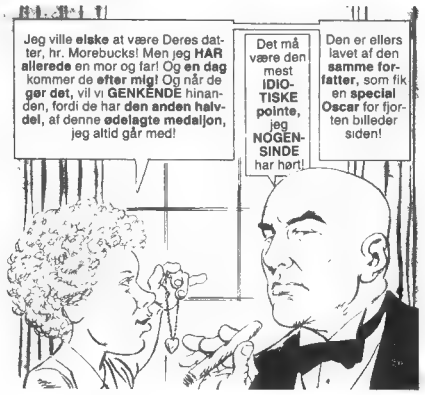
Jeg ville **elske** at være Deres datter, hr. Morebucks! Men jeg **HAR allerede** en mor og far! Og **en dag** kommer de **efter mig!** Og når de **gør det,** vil vi **GENKENDE** hinanden, fordi de har **den anden halvdel,** af denne **ødelagte medaljon,** jeg altid går med!
Det må være den mest **IDIOTISKE pointe,** jeg **NOGENSINDE** har hørt!
Den er ellers lavet af den **samme forfatter,** som fik en **special Oscar** for fjorten billeder siden!

af Anders Hjorth Jørgensen

Der var engang en tegneserie, som hed »Little Orphan Annie«. Det hedder den forøvrigt stadigvæk, men det er en ganske anden historie, som også skal fortælles her.

Der var også engang en mand, som hed Harold Gray. Han blev født i 1894, og hvad han lavede indtil 1924, skal vi ikke komme ind på her. For det er hans gerninger fra 1924 og indtil hans død i 1968, som er interessante. Uhvertfald for dette tidsskrift.

I 1924 skabte Harold Gray nemlig tegneserien »Little Orphan Annie«. Den berettede om den ca. otte-årige rødhårede børnehjemspige, Annie, som i den opmærksomhedsværdige godgørenheds navn blev taget i pleje af den hjerteløse Mrs. Warbucks. Hun var gift med »Daddy« Warbucks - selfmade rigmand med hjertet på rette sted - og mellem ham og Annie opstod der snart et nært far-datter-forhold, som hverken Mrs. Warbucks eller alverdens kriser og ondskabsfulde skurke fik held til at ødelægge.

I 1925 forsvandt Mrs. Warbucks ud af serien for stedse - hvordan er stadig en gåde. Og hvor »Annie« før havde været en humoristisk, episodisk opbygget handlingsserie, begyndte den nu langsomt at udvikle sig hen imod den bredt fortællende, fortsatte spændingsserie. Og det er netop som gravalvorlig, episk tegneseriefortæller indenfor avisseriens enkle rammer, at Gray har gjort sig bemærket i særklasse.

Selvom hans tegneserie ideologisk set er en fæl gang højreorienteret propaganda, fik den i massevis af læsere blandt de arbejdere, som den dybest set gjorde groft nar af. Bl.a. gennem påstande som »Jeg tror, det er lettere for fattige folk at blive lykkelige - de har så meget mindre at bekymre sig om!« Læserne elskede tilsyneladende Grays blanding af sentimentalitet og spænding, hans evne til at bringe uoverskuelige storpolitiske forhold ned på et hverdagsagtigt plan, så også almindelige mennesker kunne løse dem, og hans disciplinerede måde at servere historierne på i billede og tekst.

Men først og fremmest faldt de for hans populistiske holdninger. Herom siger Horst Schröder: »Grays politiske melodrama er virkningsfuldt ikke mindst, fordi han i skildringen af ondskaben giver udtryk for manges misfornøjelse med systemet i sand populistisk ånd. Han siger f.eks. således om retfærdigheden: »Lovene er som spindelvæv! De små og svage fanges i dem, men de rige og mægtige flår dem i stykker med en hånlatter«.

Loven og samfundet stod ofte på skurkens side i »Little Orphan Annie«. Hvis ikke den enkeltes dygtighed og småfolkets spontane solidaritet kunne råde bod på det, måtte man sætte sin lid til at Warbucks eller en anden »født« udøvede retfærdighed udenfor loven«.

Da Harold Gray døde i 1968 var »Little Orphan Annie« lidt af en institution i USA. Men det vedblev den ikke at være. For hverken forfatteren Elliot Caplin eller tegneren Tex Blaisdell havde Grays engagement i serien, da de overtog den i perioden 1968-73, hvilket også må siges om Joe Orlando, Mike Fleisher og David Lettick, som forsøgte at redde stumperne i 1974. Tegneserien »Little Orphan Annie« - tegneserieverdenens bannerfører for de reaktionære kræfter - lod sig på det tidspunkkt ikke videreføre uden Gray ved roret, så institutionen afgik i 1974 ved en stille død, men mindet om den levede videre i 1974-79 gennem genoptryk af Gray-episoder.

Teatermusical

Og så gik det altså hverken værre eller bedre, end at »Annie« genopstod i ny sprudlende form i 1977. Denne gang som teatermusical med sange af Martin Charnin, musik af Charles Strouse og tekster af Thomas Meehan. Produceret af ingen ringere end Mike Nichols åbnede forestillingen den 21. april 1977 på Alvin Theatre på Broadway i New York. Og her kører den endnu!

Avisanmeldelserne var overstrømmende, bl.a. skrev Clive Barnes fra »New York Times«:

»Hvis man ikke kan lide den nye musical »Annie«, er det ensbetydende med, at man heller ikke kan lide moderskabet, peanut smør, venlige bastardhunde og nostalgi. Men det er næppe aktuelt, for »Annie« er en fantastisk tiltalende musical. Man kan næsten kalde den elskelig;

Tom DeFalco, Win Mortimer og Vince Colletta endelige voldtægt af Annie...

den forfører én og slår sig sikkert ned for at blive et hit af dimensioner«.

Store ord måske, når man har konservative Gray i frisk erindring. Men rimelige nok, hvilket jeg måtte erkende, da jeg så »Annie« på Victoria Palace i London i 1980, hvor den havde gået siden den 3. maj 1978. Men den konservative Gray er nu også svær at få øje på i musical-opsætningen af hans tegneserie.

For imellem et væld af ørefaldende og charmerende sange som »Tomorrow«, »We'd like to thank you, Herbert Hoover« og »N.Y.C.« oplever man, hvordan Annie med Warbucks hjælp (Mrs. Warbuck er udeladt i musicalen og erstattet af en venlig, kvindelig sekretær) får demokraten Roosevelt i tale og er med til at sætte tanken om New Deal igang i præsidentens »små grå«. Leaping lizard! New Deal, som var Gray så meget imod, at det gentagne gange blev hængt ud til spot og spe i tegneserien. Og godt nok er Warbuck også her ved at miste livet gennem kommunistiske anslag, men i det store og hele er musicalen helt ude af trit med Grays ideer. Bl.a. gennem den sociale satire, som gentagne gange stikker hovedet frem bag rigmandshjemmets facade af glimmer og staffage og børnehjemmets snuskede sovesale.

Men den er først og fremmest en perlerække af festlige sang- og danseoptrin, hvor den tynde historie blot er en undskyldning for at få disse på scenen.

Filmen

Interessen for musicalen førte selvfølgelig med sig, at tegneserien blev genoplivet. I 1979 kunne man igen læse nye »Little Orphan Annie«-episoder i aviserne, denne gang med Leonard Starr ved skrivemaskine og tegnebord. Men da jeg kun har set enkeltstående eksempler på hans version, skal jeg her undlade at kommentere indholdet. Blot konstatere, at tegningerne godt nok er enkle og overskuelige, men ikke så stramme, veldisciplinerede og velfortællende som Grays. Bl.a. fordi Starrs billeder er ganske uden den atmosfære og de stemninger, som man finder hos Gray.

Det var da heller ikke Starrs tegneserie, som fik Annie-feberen til at rase i USA. Det var derimod filmen. Med John Huston som instruktør og Albert Finney i rollen som »Daddy« Warbuck har man da også en fornemmelse af, hvilke kræfter der er sat ind på at gøre filmen til en succes.

Der er tale om en filmatisering af teatermusicalen. Eller rettere sagt en delvis filmatisering. Børnehjemsscenerne har John Huston fået lov til at beholde - og her oplever man igen lidt af den gamle instruktørs sociale indignation - men alle andre scener, som kan tolkes som politiske kommentarer er fjernet (undtagen selvfølgelig den med den russiske terrorist). New Deal, Hoovervilles o.l. er væk, det samme er flotte sangnumre som »We'd like to thank you, Herbert Hoover« og »N.Y.C.«. Førstnævnte er erstattet af vuffe-livov-sangen »Sandy«, og her har man allerede den første antydning af, at Columbia har haft ønske om at gøre »Annie« til en »rigtig«, ufarlig og nostalgisk børnefilm.

Resultatet er fælt, overlæsset og opstyltet. De små fine episoder i teatermusicalen drukner i udstyr og rabalder, og kun i glimt oplever man god film- og skuespilkunst. Som nævnt Hustons beskrivelse af børnehjemmet, men også Finneays bevidst krukkede udgave af Warbucks og de tre skurkes festlige udgave af sang- og dansenummeret »Easy Street« (af den amerikanske tegneseriepresse ufortjent benævnt som filmens værste). Annie er sød, sød, sød og meget smilende og helt uden den robusthed, som man finder både hos tegneseriens og teatermusicalens heltinde. Endnu et tegn på, hvor det er filmselskabet vil hen.

Annie skal fremstå som ethvert amerikansk forældrepars drøm om en frisk men fremfor alt sød og artig pige. For hun skal først og fremmest sælge produkter til amerikanske børn gennem disses forældre. Hun må ikke være farlig eller sige ting, som kan støde. Hun skal nemlig sælge Anniedukker, -tøj, -hovedpudebetræk, -tallerkener, -skeer og -corn flakes. Nævn en ting, og du kan få den i Annie-regie.

Herhjemme er vi blevet forskånet for det meste af dette, men man kan da få Anniechokolademælk i Brugsen og påklædningsdukker i kiosker og supermarkeder.

Eller man kan få »Annie. Den store filmbilledordbog« udgivet af Gutenberghus med masser af billeder af søde, friske, tutteruttede Annie.

Og så kan man selvfølgelig få en dansk tegneserieversion af Marvel Comics Groups »Marvel Super Special« no. 23. Titlen er »Annie«, skrevet af Tom DeFalco og tegnet af Win Mortimer og Vince Colletta med George Roussos og Marie Severin som farvelæggere. Professionelle tegneseriefolk, som leverer skønne spildte kræfter. Resultatet er totalt blottet for spænding og følelser. Ikke engang den sentimentalitet, som man fornemmer lidt af i filmen, har man kunnet bevare. Hvor slet, det er gjort, ser man tydeligt på afslutningssiden, som på trods af helsidens større udfoldelsesmuligheder må betegnes som død i forhold til Grays dagstriber og søndagssider.

Hvorfor kunne man ikke blot begrave Gray sammen med sin tegneserie i 1968? Hvorfor absolut holde liv i en forældet figur? Svaret er vel ret enkelt. Fordi der altid har været penge i at forsøge at bevare fortidens »dyder«, når nutidens ryggesløshed trænger sig på. Men kunne man så ikke have klaret det ved at genudgive et par albums med »gode« gamle Grays episoder. Var det virkelig nødvendigt at gøre den stolte konservative svane til en grim, kønsløs ælling?

"YOU HAVE, "DADDY"? YOU'VE ACTUALLY SOLVED THE FUEL CRISIS? HOW?!
SIMPLE. BY PRODUCING TEN MILLION OR SO BARRELS OF OIL A DAY FOR FORTY OR FIFTY YEARS--RIGHT HERE IN THIS COUNTRY.
"WE CAN BE SELF-SUFFICIENT IN ENERGY UNTIL WE'VE DEVELOPED ALTERNATE SOURCES
THAT'S THE SOLUTION, ALL RIGHT... BUT DOESN'T THAT--ER-- RAISE ANOTHER PROBLEM?...
"LIKE WHERE IN THE DICKENS ARE YOU GONNA GET ALL THAT OIL?"
INSTEAD OF TELLING YOU, I'LL SHOW YOU, ANNIE! PUNJAB--ORDER THE HELICOPTER!
YES, SAHIB.
THIS IS DR. BUNSEN, MY CHIEF OF RESEARCH, ANNIE! I'D LIKE YOU TO EXPLAIN THE "LAZARUS PROCESS" TO MY WARD HERE, BUNSEN.
CERTAINLY. IT'S QUITE SIMPLE, REALLY...
"BASICALLY, IT'S A POLYMER CARRYING ACTIVE HYDROGEN, WHICH...
EXCUSE ME, BUNSEN I DON'T REMEMBER SEEING THAT FELLOW OVER THERE BEFORE...
ON--MY ASSISTANT WAS CALLED AWAY ON A FAMILY MATTER. THIS IS HIS REPLACEMENT, JAY UNDEROCK...
ER... PLEASED TO MEET YOU, MR. WARBUCKS...

Leonard Starrs version af Little Orphan Annie...

Byens mest ansete borger, den skurkagtige Uriah Gudge, har været forsvundet i flere uger. Annies ven, sømanden Shanghai, er ligeledes forsvundet, men først efter at have tildækket en gammel brønd. Sheriffen og hans folk begynder at grave. Vil de finde liget af Uriah Gudge på bunden af brønden?

THE BOTTOM OF THE WELL, AT LAST, AND THERE--- ONLY A METAL CAN, SEALED, ADDRESSED TO JUDGE SILAS BUTTON -
"TIL DOMMER SILAS BUTTON" STÅR DER... JEG FORSTÅR INGENTING
HAN ER STATENS BEDSTE ADVOKAT -
JA - OG SÅ ÆRLIG SOM DAGEN ER LANG!
DET VAR DOG... DET MÅ JEG NOK...
-OG HVOR ER DOG STAKKELS MR. GUDGE?
ALT DET GRAVERI FOR EN GAMMEL METALBEHOLDER!
DEN GRUFULDE SHANGHAI MERE END ANTYDEDE AT HAN LÅ I BRØNDEN!
11-14-38
HAN SAGDE DET JO IKKE...
- KUN NÆSTEN.
- EN GROV SPØG!
HA! HA! DE ER SKUFFEDE
JA - DER ER HVERKEN LIG ELLER SKANDALE!
BAH! EN USMAGELIG SPØG! DENNE SHANGHAI SKULLE DYPPES I TJÆRE OG RULLES I FJER!
JEP, OG DU ER LIGE MANDEN TIL DET, IKKESANDT, BRØDER?
HAROLD GRAY
HOS SILAS BUTTON...
JA, JEG ER BEKENDT MED DENNE SAG SOM ALLE ANDRE HER OMKRING. HA! HA! INTET CORPUS DELECTI! TIL IKKE RINGE SKUFFELSE FOR MENIGMAND, SKULLE JEG TRO?
.. MEN VI FANDT DENNE, DOMMER BUTTON...
11-15-38
HVORLEDES? EN METALBEHOLDER... HM-M-M... MIT NAVN. I SANDHED ET MYSTERIUM...
GAMLE, ET-BENEDE SHANGHAI HAR SKREVET ADRESSEN PR. - DET ER SIKKERT! - SÅ VÆR FORSIGTIG NÅR DE ÅBNER!
ROLIG, MIN GODE MAND. - JEG SER DE HAR MEDBRAGT REDSKABER TIL AT ÅBNE BEHOLDEREN MED.. LAD OS SE!
-JEG SKÆRER LÅGET LØS, HVIS DE VIL HOLDE...
AHA-A... DET ANEDE MIG.. DOKUMENTER - OPTEGNELSER - HM-M... OG HVAD ER DET TE? - - - DU ALT FORBARMENDE!! DET VAR DOG...
H-HVAD ER DET, DOMMER?
HVIS ER PAPIRERNE?
HAROLD GRAY
HVAD ER DET FOR EN TUMULT, ANNIE?
DET ER DOMMER BUTTON, SHERIFFEN OG HANS MÆND OG EN HEL MASSE ANDRE FOLK. DE KOMMER HERIND!
11-16-38
GODMORGEN, DOMMER BUTTON... KOM INDENFOR!
TAK, MRS. ALDEN.. VIL DE TILLADE DISSE GODE BORGERES NÆRVÆR SOM VIDNER? IKKE AT DET ER NØDVENDIGT - MEN MEST KORREKT SKULLE JEG MENE...
KOM IND, ALLESAMMEN! - MEN VIDNER? AF HVILKEN GRUND, DOMMER BUTTON?
DET SKYLDES VIS SE PAPIRER SOM ER KOMMET I MIN BESIDDELSE. DE ANGÅR DEM I SÆRDELESHED...
- MEN I HØJ GRAD OGSÅ HELE BYEN, TILLADER DE? GODT. LAD OS GRIBE SAGEN AN I KRONOLOGISK ORDEN. FØRST EN TILSTÅELSE!
HAROLD GRAY
... EN TILSTÅELSE AF ET MORD!
Å-ÅH! DET ER SHANGHAIS TILSTÅELSE!
ENDELIG!
JEG VIDSTE DET HELE TIDEN!
... ET MORD BEGÅET FOR OVER TREDIVE ÅR SIDEN - MORDET PÅ KAPTAJN CALEB ALDEN. TILSTÅELSEN ER SKREVET AF DEN MAND, DER PLANLAGDE MORDET...
HVA'?
HVEM?
STILLE!
TAL HØJERE!
- MANDEN, DER BESTILTE EN LEJEMORDER OG SELVSAMME MAND, SOM OPNÅEDE RIGDOM VED KAPTAJN ALDENS DØD. - EN FULDSTÆNDIG TILSTÅELSE...
... SKREVET I SELVSAMME MANDS VELKENDTE HÅNDSKRIFT OG MED HANS UNDERSKRIFT: URIAH GUDGE!
HIMMEL!
DET VAR DOG...
DET MÅ JEG NOK...
HAROLD GRAY
DETTE DOKUMENTS ÆGTHED ER HÆVET OVER ENHVER TVIVL. - HVORFOR URIAH GUDGE HAR SKREVET DENNE TILSTÅELSE VIL FORBLIVE EN GÅDE.
I BEHOLDEREN LÅ OGSÅ DISSE SKØDER OG VÆRDIPAPIRER. DISSE, SAMT RESTEN AF SIT JORDISKE GODS HAR URIAH GUDGE OVERFØRT I DERES NAVN, MRS. ALDEN!
OVERFØRSLEN ER LOVLIG OG JURIDISK GYLDIG. JEG HAR TAGET MIG DEN FRIHED AT REGISTRERE SAMTLIGE PAPIRER OG OVERRÆKKER DEM HERMED TIL DEM!
J-JEG ER MÅLLØS...
DENNE SAG HAR VÆRET EN PRØVELSE FOR DEM - MEN RETFÆRDIGHEDEN ER NU SKET FYLDEST TAKKET VÆRE SKÆBNENS URANSAGELIGE SPIL. LAD OS VENDE VORE TANKER MOD NUTIDEN OG SAGENS LYKKELIGE UDFALD!
DET ER SOM I EN DRØM!
HAROLD GRAY
11-18-38

MAN TROR DET NÆPPE!
SÅ'N EN PÆN MAND!
NÆH JEG MISTÆNKTE HAM HELE TIDEN!
MR GUDGE EN MORDER!
11-19-38
HANS SAMVITTIGHED FÆLDEDE HAM TIL SIDST!
EN MORDER IBLANDT OS ALLE DISSE ÆR - TÆNK DOG!
DEN TROR JEG NU IKKE MEGET PÅ!
RYSTENDE!
.. OG NU ER HAN UNDSLUPPET!
EN SLIG TIGER BLANDT HERRENS LAM BURDE UDSÆTTES FOR SIN STRAF OG FOLKETS RETFÆRDIGE VREDE!
HVOR KAN HAN VÆRE?
HAROLD GRAY
STAKKELS MRS. ALDEN!
NU ER HUN RIG!
USSEL MAMMON DULMER IKKE HJÆRTETS LÆNGSEL!
ALLE DISSE ÅR I FATTIGDOM!
VI MÅ STØTTE HENDE!
SÅ SANDT!

Little Orphan Annie

HELE TILSTRÆLSEN STÅR HER I AVISEN: "JEG, URIAH GUDGE, TILSTÅR HERMED AF EGEN FRI VILJE AT HAVE PLANLAGT OG DIRIGERET MORDET PÅ KAPTAJN CALEB ALDEN".
UTROLIGT!
JEG VED NU IKKE.
JEG HAR ALDRIG STOLET PÅ HAM!
HAN TILSTÅR OGSÅ AT HAVE TILEGNET SIG KAPTAJN ALDENS EJENDOM PÅ URETVIS - OG FLERE TILFÆLDE AF LEJEMORD FOR EGEN VINDINGS SKYLD!
HVILKET UDYR!
.. OG NU ER HAN FORSVUNDET!

ANTI-CLIMAX? PROBABLY-- CERTAINLY IT WAS A TERRIBLE DISAPPOINTMENT TO THE MORBID ONES WHEN DEAR MR. GUDGE WAS NOT DISCOVERED RECLINING AT THE BOTTOM OF THE OLD WELL- ONLY A SEALED METAL CAN FULL OF PAPERS WAS FOUND THERE--- BUT WHAT PAPERS!

MEN HVORFOR TILSTOD HAN?
BESYNDERLIGT!
HANS BEDRE JEG TOG OVERHÅND TILSIDST!
SAMVITTIGHEDENS STEMME BLEV ENDELIG HØRT!
HM-M... MON?
SÅ SANDT!
STAKKELS ABIGAIL ALDEN!
MIT HJERTE BLØDER FOR HENDE...
..HUN EJER HALVDELEN AF BYEN NU!
ALT HVAD MR. GUDGE HAVDE ER NU HENDES! TÆNK DOG BARE!
HVOR MÅ HUN HAVE VÆRET ENSOM!
NU SKAL HUN ALDRIG VÆRE ENSOM MERE!
VI MÅ TRØSTE HENDE!
KOM, VI GÅR DERHEN STRAKS!
PENGE KURERER IKKE ENSOMHED!
SÅ SANDT, MIN KÆRE! HUN SKAL BLIVE FORMAND I SYKLUBBEN!

EFTER TREDIVE ÅR SKER RETFÆRDIGHEDEN FYLDEST! SIDSTE NAT DRØMTE JEG IGEN OM MIN CALEB - HAN VIRKEDE SÅ GLAD - HAVDE SIT GAMLE GLIMT I ØJET LISSOM DENGANG...
SHANGHAI - HVOR MON HAN ER NU? JEG VILLE ØNSKE HAN KUNNE HAVE BLEVET OG SE ALTING ENDE SÅ GODT...
HM-M... JEG VED IKKE, MEN GAMLE SHANGHAI ER IKKE SÅ DUM SOM HAN SPILLER... MÅSKE VILLE DETHER IKKE VÆRE NOGEN OVERRASKELSE FOR HAM!
AT TÆNKE SIG, AT FOLK BESKYLDTE SHANGHAI FOR MORDET! - MEN HVAD ER DER BLEVET AF URIAH GUDGE? SAMVITTIGHEDSNAG ?? DET KUNNE FORKLARE TILSTRÆLSEN OG HANS TILBAGELEVERING AF CALEBS EJENDOM. MEN...
SAMVITTIGHEDEN INDHENTEDE HAM!

MED MIT KENDSKAB TIL HAM TROR JEG IKKE, DET KAN TILSKRIVES SAMVITTIGHED ALENE. JEG ER IKKE HÆVNGERRIG - MEN DET PINER MIG AT SE URIAH GUDGE GÅ USTRAFFET...
HAN MISTEDE ALLE SINE GYSSER. DET ER VÆRRE END DØDEN FOR FOLK SOM GUDGE!
JEG VED, MIN VREDE LØBER AF MED MIG - MEN GUDGE FORTJENER ET HÅRDERE STRAF END DEM FOR SINE UMENNESKELIGE GERNINGER!
HVAD VAR DET NU! DOMMER BUTTON SAGDE? HAN VILLE FORTRÆKKE AT VENDE SINE TANKER MOD NUTIDEN OG SAGENS LYKKELIGE UDFALD...
HAROLD GRAY
ORV, SE! ALLE NABOERNO KOMMER PÅ BESØG!!
NABOER, JA... DE FLESTE AF DEM HAR VENDT MIG RYGGEN I ÅRCVIS! NÅJA... HVEM GIDER OMGÅS FATTIGLEMMER... GØR TESTELLET KLAR, ANNE... JEG GÅR UD OG LUKKER OP.

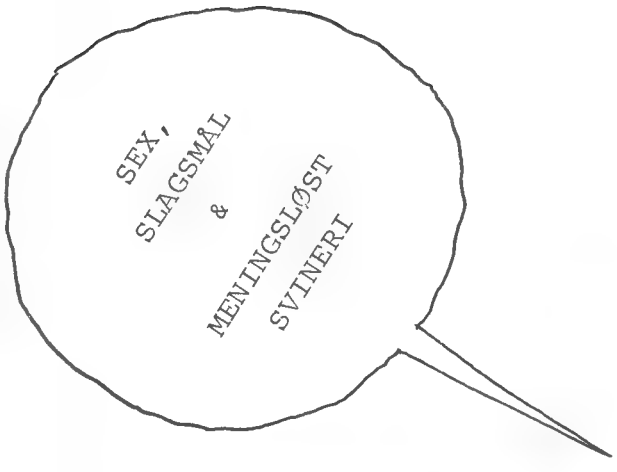

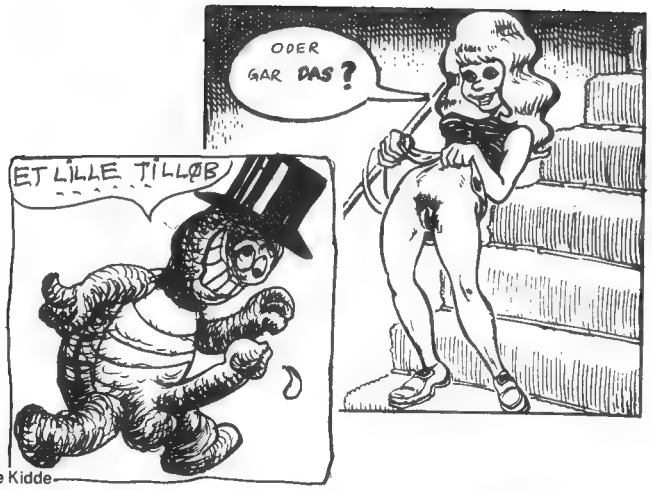

af Rune Kidde

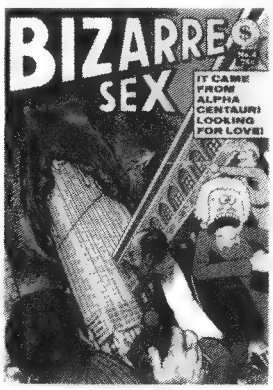

THE DYKE PIRATES BOARDED PISSGUMS SHIP IN A HURRY.
"THEY WERE ALL WORKED UP AND COULDN'T WAIT TO TANGLE ASS WITH PISSGUMS AND HIS CREW..
THEY HAD MURDER AND PILLAGE IN MIND, AND FOR BEING WOMEN, THEY WERE PRETTY MEAN COOKIES.
BOP
CAPTAIN PISSGUMS STARTED BELLOWING MORE COMMANDS AT HIS STRUNG-OUT CREW...
SQUISH
FIGHT 'EM MEN REMEMBER, THEY'RE DYKES ANYWAY!
THE CAPTAIN'S RIGHT! THESE WOMEN JUST BALL EACH OTHER. SO LETS FIGHT THEIR ASS!
THE DYKES WEREN'T MUCH IMPRESSED BY PISSGUM'S MEN AT FIRST.... BUT SOME OF THEM GOT THEIR TITS BIT A LITTLE BIT...
SOME OF THE DYKES HAD MONSTER TITS THOUGH... AND USED THEM LIKE CLUBS ON THEIR PERVERSE FOE....
TWIRL
SOAP
SLAP
CAPTAIN FATIMA WAS HURTIN' PISSGUMS!
WHERES OLD CAPTAIN PISSGUMS?
I'M GONNA FIX HIS LITTLE WAGON FOR HUM BY GOD!
FUCK
SUDDENLY CAPTAIN PISSGUMS RUSHED OUT OF THE CHAOS AND SLAPPED FATIMA ACROSS THE YAP WITH A BIG, STINKING, DEAD, CROSS-EYED FISH
SLAP
THIS UPSET FATIMA, AND SHE RIPPED PISSGUM'S PANTS OFF AND BIT HIS UNIT...
POP!!!
CAPTAIN PISSGUMS BECAME ANGRY AND HORNY AS THE RESULT OF THAT ACTION, AND SO HE AND FATIMA ROLLED AROUND ON THE DECK AWHILE, UNTIL THEY FELL INTO AN OPEN HATCH!
RUMBLE
SNIK
WHUD

Er sex, slagsmål og svineri vrangbilledet af ethvert samfund - eller er ethvert samfund vrangbilledet af sex, slagsmål og svineri?

Selv er jeg mest tilbøjelig til at tro det sidste. Hvordan det nu ellers er, så ligger de ting og slumrer lige under overfladen. Sex er i realiteten ikke noget, der rigtigt passer til et højt civiliceret samfund... det mere dyriske i os gør man store fagter for at gemme og glemme her. Faktum er at folk knalder løs som besatte i de såkaldt civiliserede samfund af lutter kedsomhed. Den underbevidste reaktion slår i ligeså høj grad ud i både slagsmål og svineri. Punk og graffeti. Hærværk, druk og ødelæggelsestrang. Det ER noget der ikke skal gemmes væk og fortrænges. Det ER noget, der ikke forsvinder når det bliver undgået og fortiet... tværtimod. Sex er en selvfølge. Slagsmål og svineri er ethvert normalt menneskes paniske reaktion mod et røvsygt bureaukratisk, industrialiseret og kastreret computer- og betonslumssamfund, hvor naturen kvæles i bilos og mennesket fjernes længere og længere fra en fornemmelse af kontakt med sine egne drifter og behov. Og i ethvert andet samfund er det en måde at overleve på.

Derfor skal vi osse ha' sex, slagsmål og svineri i tegneseriens verden. Hvor blev den egentlig å i lille Danmark?

Holland fik sin første provokerende og ærlige sexudgivelse på undergrundsplan i 60'erne iogmed Theo van den Bodgaard's "Anne und Hans kriegen ihre chance!!". Om en ung fyr og hans sexualdrifts vågnen - hans knald, hans følelser og hans forældre. Frankrig var som sædvanlig osse tidlig ude. Folk som Bretecher og Gotlieb var ikke sene til at behandle både sex og vold med både intelligens, raffinement og respekt for deres tilstedeværelse. Den måde, hvorpå Gotlieb med sin PERVERS PAPERE i realiteten har skabt den ultimativt ulækre og modbydelige seriefigur - og alligevel får en til at tro, at det handler om en sædvanlig kliché, er mildest talt fantastisk.

USA tog fat på tingene allerede da undergrounden startede for alvor med Zap nr. 0 og Robert Crumb. Allerede før den tid var serien Phöebe Zeitgeist blevet udgivet. Men bedst af alt, værst af alt... ulækkerhedens fyrste: S. Clay Wilson. Hans serier af tilsyneladende meningsløs sex og vold og grænseløse svinerier er et fantastisk studie i de mere rå og ufølsomme sider af menneskets natur. Nok det mest rendyrkede der er og vil blive lavet om de emner og en fantastisk oplevelse, hvis man kan afholde sig fra at brække sig ud over siderne. Usmagelig, umiddelbar, ærlig ulækkerhed af format!

Selv vore nabolande Norge og Sverige har fået deres tiltrængte portion af nytteløst svineri på tegneserielfronten. Det norske serieblad BRAGE serverede godtnok mere vold end sex - et faktum der måske kan skyldes at dets udgivere og bidragydere var gamle nok til vold men ikke til sex (?!) - men det var til gengæld gennemført ustyrligt grimt tegnet og derfor også præcisi så dejligt ulækkert afskyeligt, at det var en perle. Sverige fik sin SEX OG DØD og en hel bog om nytteløse duller og pervers sex i tegneserien iogmed Sture Hegerfors' og Hans Sidéns SEX OG SERIER. (Der senere blev fulgt op af tillen SERIØST OM SERIER der nærmest virkede som en undskyldning for den første. To gange S og S... et for SEX og et for SERIØST!)

Men Danmark? Der kan ikke rigtigt være nogen tvivl om, at vi som »højtudviklet«, vestligt, traditionsrigt kulturrige« tilhører et af verdens mest fortænkte, bureaukratiske og dræbende demokratiske rædselsvælder. Selv pornografiens spinkle håb om at kunne frembringe lidt vold og saft i folk blev knust. Man frigav den simpelthen! Giv børn alt hvad de vil have, så snart de peger på det, og du destruerer dem som personer for evigt. Sådan cirka er det gået den almindelige dansker. Heldigvis synes der på mange områder at sætte en reaktion ind nu - (der skulle en spadedum, snævertsynet Schlüter og ikke en alfaderlig, alttilgivende Anker til), men måske har den måttet vente så længe på at komme frem, at den bliver direkte morderisk og altødelæggende når det endelig sker. Istedet for at acceptere og holde af sex, slagsmål og svineri i små doser har man forsøgt at eliminere det hele så grundigt at det ender med at tage magten tilsidst.

På trods af vores vidtberømte frie sexualmoral (der efter min mening ikke har mere på sig end Lady Godiva på sin hvide hest) finder man stort set intet på tegneserielfronten, der overhovedet beskriver et knald; endsige de mere rå og driftsbetonede sider af det. Højdepunkkterne er en skildpadde med stivpik i en af RØDE MOR's rædselsfulde udgivelser og Cle og Lindas hyggelige smånusserier i dobbeltsengen før søndagsmorgenkaffen. Ellers består udbuddet af udenlandske hårdtpumpede duller i bedste fald (et umådeligt sterilt symbol) og venstreorienteret intellektualisering i værste. En enkelt nytteløs udgivelse med Lucky Luke, der knalder løs på 48 sider blev lissså stille inddraget igen.

Hva' fa'en er egentlig meningen? Lad os få sex, slagsmål og meningsløst svineri **NU** eller vi skider på gulvet!

RTK

PRACTICAL JOKE
AF MÅRDØN SMET
BANG
UAAAH!
AMERI-KANSK OLIE
PLUT
SPLOTCH
SPLAT
PLOP
PRUUUT
SPRØJT
PLUMP
PFFFFFFF

MIT LIVS NOVELLE

1/2 HUMØRTIME

ALFONSO FONT © 1980

ANGORLHANDS SLOT VAR FALDET. DE ENESTE OVERLEVENDE VAR DEN MODIGE MHIRN OG JEG SELV. VI VAR REDE TIL AT KÆMPE TIL SIDSTE BLODSDRÅBE. MIT SOLARSVÆRD SUMMEDE KØLIGT I MIN HÅND. RYG MOD RYG AFVENTEDE VI DET SIDSTE ANGREB FRA KRAARNS MÆND...

LANGSOMT NÆRMEDE DE SIG IGENNEM DEN KLISTREDE BLANDING AF BLOD OG MUDDER... DE HAVDE IKKE TRAVLT - DE VIDSTE AT SEJREN VAR DERES...

DE KOMMER NU... MANGE KRAARN-ENKER VIL KOMME TIL AT SYNGE DØDS-SØRGESANGEN INDEN DETTE SLAG ER OVRE...

VEL TALT, JHON SMITH... OG BAGEFTER VIL VI FORENE OS MED VORES KAMMERATER PÅ WAHALS BLØDE ENGE... HVOR MNHERIDAS VIL GIVE OS AF DEN STYRKENDE VIN SOM KUN HELTE MÅ DRIKKE...

"...OG DA VIL VI SYNGE, DRIKKE, ELSKE OG...

MEN JEG NÅEDE IKKE AT FULDFØRE SÆTNINGEN...

„ELLER AT SE HAM KOMME, MEN ALLIGEVEL PAREREDE JEG STØDET„

„OG HAN MØDTE SIN DØD„

DE ANDRE VÆLTEDE IND OVER OS SOM EN STORMBØLGE„
OG I DENNE NAT FØLTE SELV DØDENS GUD, VOKHAN, ANGST„

JEG MERE FØLTE END SÅ DEN MODIGE MHIRNS ENDELIGT. EN KØLLE KNUSTE HANS HJELM OG DEREFTER HANS HOVED. DET GIK HURTIGT. HAN VAR DØD INDEN HAN RAMTE JORDEN.

MIN RYG VAR UDÆKKET OG JEG SPÆNDTE MUSKLERNE OG VENTEDE NU KUN PÅ DØDSSTØDET„

„I SAMME ØJEBLIK SÅ JEG HAM!

DER, PÅ SIN HUR, SAD SKHANKAR, DENNE BESKIDTE HORDES LEDER!

FOR ANGORLHAND! FOR MHIRN OG HANS VENNER!

JEG FORSØGTE DET UMULIGE„

SOM ET LYN, SKABT AF GUDERNES VREDE, STRØG SVÆRDET IGENNEM LUFTEN MOD SIT MÅL. FØRST GENNEMBOREDE DET HUR'ENS HALS FOR SÅ AT NÅ FORRÆDERENS HJERTE...

TIDEN, UNIVERSET, ALT SYNTES PLUDSELIG AT STÅ STILLE...I DETTE ENE SEKUND...

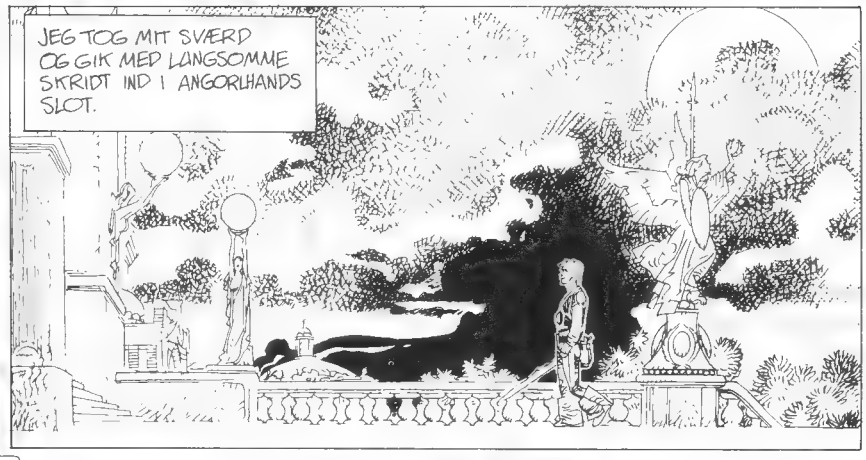

JEG VILLE TAGE AFSKED MED GANGENE OG DE NU SÅ TOMME SALE... DE SALE DER ENGANG HAVDE GENLYDT AF LATTER OG ELSKOVSSANG... VORES ELSKOV, NELIAN... HUSKER DU?...

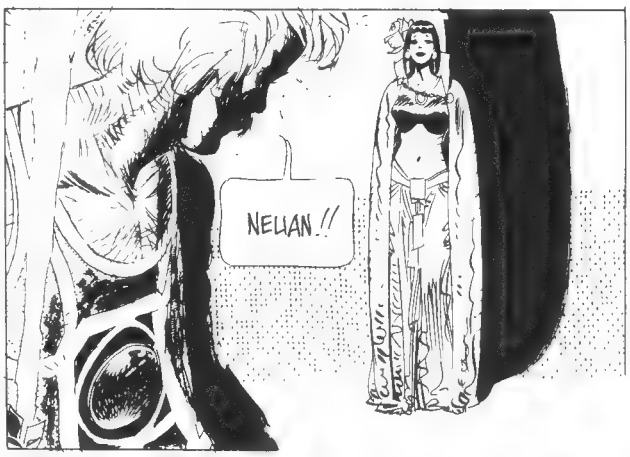

JEG TROEDE AT DU VAR TAGET TIL ALDEVARAN?... HVORFOR TOG DU IKKE MED SKIBENE SOM ALLE ANDRE?...

FORDI JEG VIL VÆRE HER... HER HVOR DU ER!

JHON SMITH...

BARE ROLIG...JEG ER IKKE KOMMET FOR AT KÆMPE MED DIG, JHON SMITH... SELVOM DET VILLE HAVE VÆRET EN UDSØGT FORNØJELSE AT PRØVE KRÆFTER MED KRAARNS BANEMAND... JEG ER KOMMET FOR AT VISE DIG MIN RESPEKT! NYD DIT OPHØJEDE LIV!
FARVEL, JHON SMITH...
JHON SMITH...
JHON SMITH...
CLAP! CLAP! JHON SMITH CLAP! JHON SMITH! CLAP! CLAP! CLAP! CLAP! CLAP! CLAP! CLAP!
NU KAN DE GODT TAGE "DE SKØNNE DAGDRØMMES HJELM" AF!...
...NELIAN...
NELIAN?...NEJ, NEJ! JEG ER FRØKEN KIGLOUSS, JHON...
HAR DE NYDT DERES ARBEJDSDAG? VAR DET EN GOD DRØM, HR. SMITH?
DET VAR DA GODT! MEN 25 ÅR I VIRKSOMHEDEN KRÆVER OGSÅ SIN BELØNNING!
FYSIOLOGISKE NØDVENDIGHEDER ER DYRE FOR FIRMAET - DRØM DEM UDEN FOR ARBEJDSTID
TÆNK PÅ FIRMAET OG FIRMAET TÆNKER PÅ DIG
TID ER GULD
OG HUSK - NÅR DET BLIVER DERES 50-ÅRS-JUBILÆUM FÅR DE DERES YNDLINGSDRØM OPFYLDT - I FARVER!
SLUT
4

ANMELDELSER

Peter Madsen: HEN AD VEJEN
48 s., delvist i farve. Interpresse, kr. 45,00
Først den billige udgave: Det er for dyrt. Det er for hurtigt læst og kvaliteten er alt for svingende. Meget af materialet er simpelthen for gammelt til at have en berettigelse i et album som detteher. Det ødelægger helhedsindtrykket, som bliver temmeligt usammenhængende på grund af den store forskellighed, og det tager glæden fra de fantastisk flotte og spændende nyere ting.

Det var som sagt den billige, og den skal nok blive hørt... der er også sandheder i den. Den dyre tager Peter til hjertet og læser dette album, der handler om ham, med glæde og en lille klump i halsen undervejs på den lange vej. Den tager ham til hjertet med den sikre viden, at han har langt mere at byde på end det flotte stykke Valhallahåndværk, som vi kender og beundrer ham for. Måske næsten i den sikre overbevisning, at Valhalla kun er en fase i udfoldelsen af en langt mere dybtgående sjæl, der er ved at øve sig i ordene til sin sang.

HEN AD VEJEN er meget stærkt personlig i sin skildring af en kunstnerisk udvikling. Den er tung, tung, tung og umådeligt hjælpeløs i sine tidligste stadier, men viser op mod nutiden pludselig gennembruddet af en helt ny verden... måske næsten en afklarethed eller en indre fred efter mange års splittelse. Gennem hårdheden og den bombastiske sejhed, selv i de blødeste passager, bryder en blidhed, et nuancesprog og en ynde, som det måske er håndværkets fortjeneste nu tør dukke frem. Hvor Peter i sine verbale udformninger omkring følelser, tanker og filosofier godt kan virke som en fisk i Sahara, ligesom hans grafik ofte ikke formår at fortolke blidheden i en stemning, kommer der i hans nyere farveting et udsagn frem, hvis ord står prentet med meget klare typer... uden ord. Det er flot... skide være med at det er flot - det er først og fremmest STÆRKT. Stærkt netop i sin blidhed. Stærkt måske fordi Peter som håndværker er nået hele vejen igennem konstruktionernes verden, og nu er blevet så dygtig, at han kan kaste dem væk igen og flyve selv. Vel og mærke med begge ben på jorden, for der er Peters ståsted. Men netop hvor DET lykkes for ham går det op i den højere enhed, der gør det så ydmygt, at det er STORT.

Magna Mater, jordens moder, som Peter fortæller om i en af sine tidlige serier må bestemt også være Magna Mater, Peters Moder. Jordmagi er ikke Peter fjern. Måske er den så stærk, at han kæmper for ikke at blive spist af den. Slugt af den store indre trold, af huler, klipper, grantræer og tågedisblege fuldmåner, dèr hvor alt lugter af muld og mos og svampe, og selv granit har følelser. Måske er det svært at komme tilbage derfra, hvis man først går derind. Men ved sin store dygtighed i hånd, som et hævet sværd, der altid kan åbne vejen tilbage, går Peter nu derind og henter trolde til os. Henter ting, der ikke er og viser os, at de er der alligevel. Bringer det friske pust af rådnende grannåle og lyden af måneskinsstråler på dybe søer med herud.

Peter bliver krigeren og budbringeren med det ordløse sprog af farver som maler gennem mure... og han er kun lige begyndt.

Rune Kidde

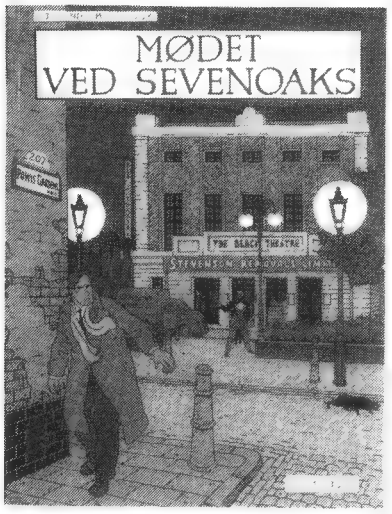

Riviere og Floc'h: MØDET VED SEVENOAKS
Interpresse, 48 s., farver, kr. 27,50
Samarbejdet mellem tekstforfatteren Riviere og tegneren Floc'h, hvis første resultat er Sevenoaks-albummet, er *DYNAMITE*. Historien er en af den slags virkeligt gennemarbejdede mysterier, hvor alt går op i en højere satanisk enhed til sidst. Tanken ledes umiddelbart hen på filmen RØDT CHOK

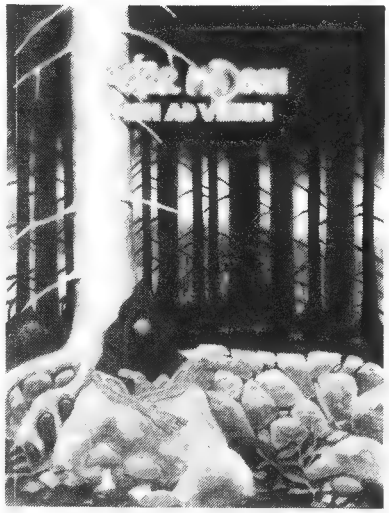

De små grå skal aktivveres, før den fulde, fantastiske sandhed kommer frem - og inden man har fattet et muk af det hele, er man alligevel tryllebundet af handlingen, der sitrer af spænding og underlagt farlighed hele tiden. Det er en VIRKELIG værdig historie til titlen »et Londonmysterium«, og den er af høj litterær værdi indenfor sin genre.

Floc'hs fornyelse af fransk/belgisk tegnetradition blandet med new wave og Tardi, passer som fod i hose til historien. Den skeler til både Hergé og Jacobs, men er befriende beriget med et smukt udvalg af moderne tegneseriekunsts friheder. Selv siger Floc'h, at han ønsker at tage tråden op fra disses tidløse stil og udtryk. De må aldrig blive museumskunst, men skal tilføjes den nye tids nye ekspressionisme og på den måde genfødes.

Ingen tvivl om, at Floc'h er et godt bud på manden, der er istand til at gøre det. Det kan gøres bedre, sikrere og mere udtryksfuldt, men er en flot debut. (Læs interview med Floc'h i næste nr. af KOMIX).

Hold ørerne stive og øjnene på stilke på din vej gennem Londons tågede gader - og et lille praj: hold øje med datoerne.

Rune Kidde

Comès: TAVSHED
Carlsen if. 135 sider, kr. 69,50
Belgieren Dieter Comès er på det danske marked kendt for et enkelt udmærket album, science-fiction fortællingen om Vargo Vagabonden, Den levende gud. Med den store fortælling »tavshed« - der er i en helt anden stil - har han imidlertid leveret et mesterstykke. Det er også erkendt af kredse udenfor de traditionelle tegneserielæseres rækker. Samlerens Bogklub har nemlig udgivet albummet som sin første tegneserie,

for en sikkerheds skyld forsynet med et efterord af Søren Vinterberg, der afdækker nogle af de klassiske myter og historier, fortællingen forholder sig til. Dermed er albummet blåstemplet.

Begivenhederne udspilles i en lille landsby i Ardennerne i vor tid. Men det er så langt ude, at Gud og Fanden bor dør om dør. Her er trolddom lige så håndfast en ting som den sociale undertrykkelse, hovedpersonen Tavse er udsat for. Tavse, der er stum og enfoldig, arbejder som et bæst for bonden Abel Mauvy, der som navnet antyder er ond. Tavse forstår ikke meget af det, der foregår omkring ham. Han ved heller ikke, hvem han selv er. Men ved heksens hjælp bringes han til forståelse - dels af ondskaben og dels af sin egen identitet. Heksen er en zigeunerkvinde, der har fået sine »onde« øjne brændt ud af Abel Mauvy og som nu vil bruge Tavse i sin hævn. Historien handler om, hvordan hun overvinder sit had, fordi han skænker hende sin kærlighed, men også om, hvordan hadet tændes hos ham, fordi heksen bliver dræbt.

Tavse er blottet for bagtanker. I historiens første billeder skildres det som naturlighed: han tæmmer en slange fordi der ikke er ondskab i ham. Mauvy er derimod slangedræber, fordi han er angst for slanger. I det hele taget afsløres det gradvist, at der bag hans uhæmmede brutalitet lurer en gigantisk angst. Karakteristisk nok er det også skræk, der driver Mauvys allierede, troldmanden Fluefanger i døden. Trolddom spiller en central rolle i historien. Og både udtagelsen af varsler og overførslen af sygdomme er skildret helt konkret. Så hvis man tror på trolddom, har man ikke problemer med at at forstå begivenhederne. Og selv om man ikke tror på trolddom, må man bøje sig for realiteten i de kræfter, der udløses: frygt, had, hævngerrighed, lammelser. Kræfterne er så voldsomme, at de ikke kan rummes i landsbyens dagligmiljø, og historien åbner sig mod andre miljøer: teatret med narrekostumet, fængslet, der er en galeanstalt, cirkus med dværge og slangetæmmer. Altsammen miljøer der fortæller, at denne historie knytter sig til en grotesk-folkelig kunstnerisk tradition. Det groteske er også præcis dét, der karakteriserer Comès' tegnestil. Det er netop ikke - som hævdet af en anmelder - den sociologiske detalje, der interesserer ham. Det er situationer, sindstilstande, grundstemninger. For at ramme disse lader han former, kroppe og især ansigter flyde ud, forandres, bølge som var de set i forvrængede spejle. Hans enkelhed og de voldsomme sorthvide kontraster *kan* minde om Pratt, men helheden er original. Det er stor kunst.

Jens Thorhauge

Lauzier: LILI FATAL
Carlsen if. 64 sider, kr. 22,50
»Lili Fatal« blev oprindeligt tegnet i 1974 og var Lauzier's debutalbum. Her møder man den kostelige agent Lili, der ved historiens start har levet en tilbagetrukket tilværelse som hjemmegående husmor i et par år. Men da en veninde bliver kidnappet af det hemmelige politi i den afrikanske stat Bobocaland, træder Lili i aktion som altid, når der kæmpes for retfærdighed og frihed. Med opsmøgede skørter og et uforligneligt, koldblodigt overblik kaster hun sig à la James Bond uforfærdet og uimponeret ind i intrigerne. Bobocaland ledes af en Idi Amin-lignende general, der selv bekoster landets revolutionære bevægelser med det formål, at USA vil yde landet militær støtte i form af kampvogne, som præsidenten kan videresælge for at klare afdragene på sit private fly.

Alt og alle i Bobocaland er gennemsyret af korruption og selvmodsigende, selviske interesser. Venstreekstremistiske fraktioner bekæmper hinanden - og KGB, CIA samt Kina's hemmelige tjeneste er infiltreret.

Lauzier skyder på alt og alle i dette album med sin satire. Men når satiren som her ikke kender sin grænse og ofte udvikler sig til kulsort politisk humor uden den gnist af selvironi, som senere bliver Lauzier's kendetegn, mister den delvist sin effekt. Der mangler en overordnet, samlende rød tråd, der kan forbinde de utallige skarpe og

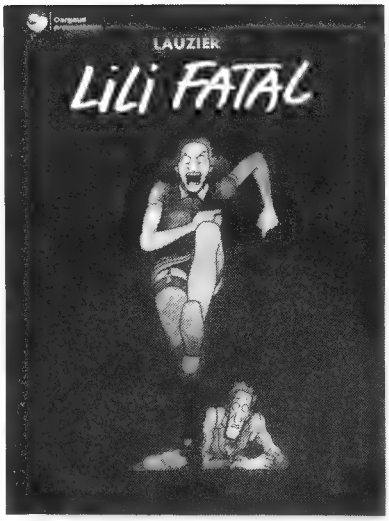

virkeligt morsomme indfald. Desværre formindskes Lili-figurens rolle gradvist i historien, samtidigt med, at de talrige sidehistorier og bifigurer tager overhånd.

Stregen er langt mere skødesløs og karikerende i »Lili Fatal« end de senere albums, men virker på grund af de mange sidespring mere overlæsset. Sammenlignet med Lauzier's senere værker står »Lili Fatal« svagt, men samtidigt må det tilføjes, at selv et udisciplineret Lauzier-album indeholder så mange kvaliteter, at det hæver sig højt over den gennemsnitlige tegneserieproduktion for voksne.

Leif Madsen

Gotlib: SPEJDERMAN & HANS ULVEUNGER
Runepress. 32 sider, kr. 29,50
Med »Spejderman« er det tredje album fra den franske tegner Gotlib på det danske marked. Albummet indeholder en række s/h en-sides episoder samt to tosidere, hvor mange af de lidt lumre sider af det menneskelige adfærdsmønster bliver afdækket indenfor spejderbevægelsens moralbegrebsverden. Albummet indeholder alle de ting, der kører rundt i Gotlibs univers såsom bussemandspilning, bræk, lolitasex, oppustelige dukker osv., men det virker ikke kedeligt og stereotypt, selv om det udpensles. Episoderne er fra 74, og de fleste er små perler, hvor både tegninger og tekst (idèer) hænger bedre sammen end i de to foregående album. Iøvrigt optræder Lord Baden Powell på slap line som gammel gris, så hvad Gotlib mener om spejderbevægelsen, kan man jo spekulere over. Ihvertfald kan albummet ikke bruges som moralsk vejledning for vordende tropsførere.

John Jørgensen

Orla Klausen: JENS LANGKNIV bd. 1-3
Interpresse. Kr. 39,75 pr. bd.

Med udgangspunkt i Jeppe Aakjærs roman fra 1915 har den jyske skolelærer Orla Klausen i 3 bind med titlerne »Jens Langkniv«, »Landsknægte« og »Heksene« lavet sin helt egen version af historien om denne legendariske røver og oprørers liv.

Fortællingen, som foregår i Jylland i 1600-tallet, starter med, at den unge Jens, i et forsøg på at redde sin mor fra at blive brændt på bålet som heks, bliver morder og dermed erklæres fredløs. Han må flygte ud på heden, hvorfra han begynder at ernære sig som gemen landevejsrøver, og efterhånden opnår et legendarisk ry. Da kongens lejesoldater imidlertid efterhånden er blevet en helt utålelig plage for civilbefolkningen, kaldes Jens og andre lovløse til hjælp. En succesrig modstandskamp påbegyndes, og da krigen omsider slutter, fremstår Jens som frihedshelt. Bønderne tør dog alligevel ikke helt stole på den forhenværende landevejsrøver, og da hans kæreste Laura får at vide, at han i sine yngre år har dræbt hendes far, svigter hun også. Jens drager sydpå i et par år, men da han omsider vender tilbage, er det blot for at konstatere, at moderen alligevel er blevet brændt som heks, og at Laura er blevet sinddssyg. Træt og desillusioneret genoptager Jens sin gamle metier, men hans livsglæde er væk, og da han omsider fanges, vælger han en voldsom død.

Historien om Jens Langkniv er ikke alene en spændende røverhistorie med dramaets velkendte elementer: helte, skurke, intriger, kampe og kærlighed, men er også en solid og sober skildring af livet for datidens almindelige mennesker, en skildring af lidelser, undertrykkelse og forfølgelse. Godt nok har Jens en helts karakteristiske egenskaber, en slags jysk Robin Hood, men han er samtidig et menneske på godt og ondt, og selvom vel også denne historie er en beretning om kampen mellem det gode og det onde, mellem rig og fattig, er den tillige også en stærk politisk socialskildring.

Orla Klausen har på glimrende vis bevaret Aakjærs sprog og stil, men der er ikke tale om en illustreret udgave af bogen. Det er blevet til en meget personlig version, som faktisk lever helt i kraft af sig selv. Uden at tage munden for fuld kan man endog sige, at historien har fået nyt liv blot i en anden udtryksform.

Med hensyn til billedsproget er det nuanceret og originalt, næsten helt klassisk. Den sort/hvide lidt grove streg passer glimrende til emnet, og især billederne af landskaber, dyr og huse er mesterlige. Personportrætterne er, specielt i bind 1, knap så vellykkede, og dog rummer de alligevel både liv og følelser.

Alt i alt en meget smuk trilogi med mange fine detaljer, og i hvert fald bind 2 og 3 er tegneseriekunst på højt plan. Med denne serie og forlagets anden danske serie »Valhalla« er der sandelig lagt op til en helt igennem dansk-produceret tegneserietradition af internationalt format.

Arne Larsen

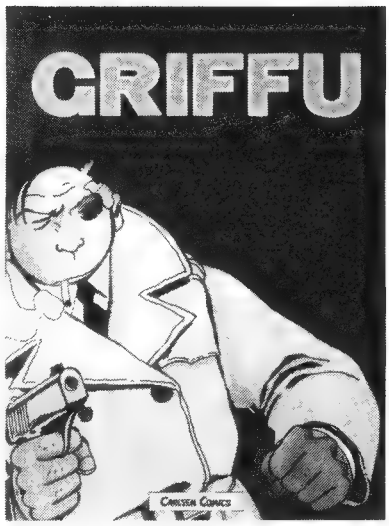

Tardi: GRIFFU
Tekst: Manchette
Carlsen if. 55 sider, kr. 22,50

»Griffu« er en desillusionerende, men blændende godt komponeret tegneserie, hvis egentlige indhold ligger i samspillet mellem den ret ligegyldige handling og den uddybende, atmosfærefyldte billedside. »Griffu« viser ingen vej fremefter, men kan opfattes som et skræmmebillede, hvor vold er en velbegrundet følge. Det er dog uklart, hvad *læseren* egentlig skal bruge denne ubarmhjertige voldsdemonstration til.

Leif Madsen

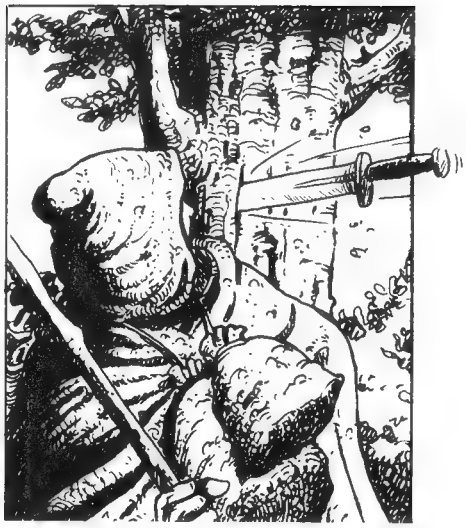

Wim T. Schippers: VÆRRE END FANDEN SELV. Tegninger: Theo van den Boogard. (Van Oekel's oplevelser, 1).
Runepress, 46 sider

I forordet til albummet skriver oversætteren, Jussi Olsen, at Van Oekel gennem de sidste 10 år skal have forarget det hollandske borgerskab via TV. Det er muligt, at han på skærmen er god med sin til tider kulsorte humor, men som album virker de fleste af jokes'ne noget underlige og ubetydelige. Van Oekel er en halvgammel exalteret person, der i alle situationer er klædt på i smoking. Således virker han agtværdig og nobel, hvorimod hans tankegang og opførsel er provokerende og undertiden helt crazy.

Albummet består af en række episoder af forskellig længde, spændende fra en type á la dagstrips til tre helsides tegninger, afhængigt af gagets muligheder. Forfatteren Schippers har undertiden gode og barokke indfald, men de fleste er ligegyldige platheder i stil med Otto Leisners vigtigheder. Derimod er tegneren Boogard fremragende udi Hergé-stilen, hans streg er dog mere sirlig og med en fantastisk detaljerigdom, som er værd at betragte. Især hans helsidestegninger er næsten små kunstværker indenfor genren.

Albummet igennem er det tegningerne og farverne, der gør sammensuriet af blodfattige vittigheder læseværdigt. Det er måske heller ikke så let at overføre en TV-personlighed fra hollandsk TV til et dansk publikum.

John Jørgensen

R. Crumb: HR. NATURLI'
Runepress kr. 32,50

Hr. Naturli's spor fortaber sig ud i en længst svunden fortid. Den velkendte amerikanske tegner Hr. Crumb mener at have opsporet et billede af ham fra så tidligt som 1908 - men oplysninger tyder på, at han rent faktisk er over *100 ÅR* gammel. Hans bevægelser og beskæftigelser er rigelige og

mangefold. Han har rejst over det meste af amerikas forenede stater, som musiker, bums, mixturesælger og millionær. Han har dyrket magi og fisse, men ikke mindst den umådeligste engagerede glade ligegladhed. Undersøgelser af hans liv og levned viser også ophold i både Himalaya, Tibet og Afghanistan, hvor han var taxachauffør og lærte mange sære ting (såsom meditation, levitation, psychopictografi og kønslig omgang med mindreårige).

I tresserne blev han den store guru i USA, og hellige citater som »rend mig i røven« og »hahaha« var på ungdommens og oprørets læber. Vi husker ham stadig, og nu er han blandt os her til kaffe og kage, mens dannebrog blafrer blidt i sommerbrisen. Hans budskab er evigt, uforgængeligt og den mest meningsløse mening siden Rasmus Klump.

Hans åndelige standard er absolut lav, men lad os bare indrømme det: Han er perfekt egnet til at leve i denne verden. Han er sikkert den *eneste*, så lyt til hans visdomsord og lær af hans afklarethed: »OP I RØVEN!« »*Der er ingen vej tilbage*«. »*Håbet er MIG!*«

32,50 er en lavpris for din sjæls frelse -, hvis den da er mere værd. Birger Bolværks er det ikke.

Rune Kidde

Wininger: DEN RØDE HORUS
Carlsen. Farver. Kr. 32,50

Tardi har efterhånden gjort sig selv til en floskel, som uden fornyende kraft spyr den ene ens historie efter den anden på markedet.

Når han tilmed får en elev, der gør det samme og plagierer hans figurer uden en brøkdel af Tardis tegnemæssige eller fortællemæssige dygtighed, så MÅ det blive en noget tam og ligegyldig affære. - Og det er da også præcis, hvad »Den røde Horus« er.

Havde man ikke kendt Tardi kunne man lade den gå ind ad det ene øje og ud af det andet i relativ ubemærkethed, som den bagatel den er, og alligevel have fået en rimelig kriminalhistorie til en kedelig aften, hvor al anden form for underholdning var opbrugt.

Når man kender Tardi og syn's han er ved at udlevere sig selv, så ville man ønske, at man ikke engang havde ladet dette album gå ind ad det *ene* øje.

Det er et plat opkog af læremesterens force i mysticisme, krydret med et uengageret drys ægyptisk magi fra opslagsbogen til folkeskolebrug. BAH!

Rune Kidde

Sokal: ET HUNDELIV.
En sag for inspektør Canardo.
Carlsen. Farver. Kr. 32,50.

Dan Turéll påpeger i et af sine »Alhambrablues«-digte det tragiske i, at Walt Disney er den eneste, der har taget konsekvensen af dyrenes til tider forbløffende lighed med mennesker.

Nu har ihvertfald Sokal også gjort det, og det er ikke mindre tragisk! »Et hundeliv« er en forfærdelig dyster fabel i Howard the Duck/funny animal stil. Fortælleteknik og tegnekunst er til tider så mesterlig, at den absurditet, der ligger i at skildre menneskelige vilkår med dyrefigurer får det til at vende sig i maven på en. Gennem absurditeten går Sokal så tæt på at afsløre virkelighedens illusion, at det næsten bliver FOR tæt. Han maner angst og afsky frem. Jeg savner Carl Barks' og Howard the Ducks nænsomme satire uden blod og lort.

Heldigvis er Sokals dystre helvede kun EN sandhed - én indfaldsvinkel. og den er ikke mere rigtig end andre og langt lysere. Om det overhovedet har et formål at fortælle en historie som denne, må den enkelte bedømme - ihvertfald er det mesterligt gjort.

Søren Vinterbergs oversættelse er som sædvanlig den højeste standard i tekstbehandling på markedet.

Rune Kidde

KORT MED HJORT!

Hergé er død, men han har ikke levet forgæves. Han har sat sig spor langt ud over »Tintin«. Flere unge tegnere forsøger at efterligne hans flade, perfektionistiske stil. **Dominique Hé** er en af disse, hvad man tydeligt oplever i den nye Carlsen-udgivelse **»Falken fra Atlantis«.** 70 siders kedsommelig ørkenvandring om en gruppe arkæologer, som er på sporet af det tabte Atlantis - og finder det - uden at læseren bliver spor ophidset af den grund. For personerne er karaktermæssigt ligeså flade som tegningerne, og historien derfor totalt uengagerende.

Tardi lever stadig i bedste velgående, men også han har fået efterlignere. En af disse er **Wininger,** som i **»Skyggerne fra det ukendte«** og **»Den Røde Horus«** - udgivet af Carlsen - fortæller en totalt hovedløs historie i stemningsmættede og uheldsvangre tegneseriebilleder fra Paris anno 1910.

Men Carlsen udgiver jo også gode ting. Bl.a. er det værd at bemærke, at forlaget har genoplivet **Marten Toonders** glimrende børnetegneserie **»Tom Puss«** som den vakse, hvide kat og hans verdensfjerne, selvoptagne ven hr. Brumme i foreløbig to hæfter.

Det er også en fornøjelse at opleve **Macherots** børnetegneserier, som forlaget nu har komplementeret med to af hans mindre kendte tegneserier. **»Tre sager for Clifton«** indeholder Macherots første - men dermed også sidste - episoder i denne humoristiske og elegante detektivserie, som senere er overtaget af lidet nævneværdige tegneseriefortællere. **»Katten Kurt«** er Macherots svar på den utålelige tegneserie **»Garfield«,** men modsat sidstnævnte er »Katten Kurt« både morsom og original i sine indfald. Og det selvom **Raoul Cauvin** har medvirket!

Som bekendt er **»Corto Maltese«** en af Carlsens mange bemærkelsesværdige voksentegneserier. I **»I Stenbukkens tegn«** og **»Når vi taler om lykkeriddere ...«** sender **Hugo Pratt** sin antihelt til Sydamerika og lader ham i 6 sammenhængende episoder gennemleve et eventyr som intet savner i spænding, mystik og fascinerende menneskeskildringer. Et eventyr, som ikke holder sig tilbage for at fratage den desillusionerede antihelt et par illusioner mere.

»Vindens passagerer« er heller ikke munter læsning. Og da slet ikke bind 4, **»Slangetimen«,** hvor den stærke heltinde endelig kan forlade Afrika, med det meste af sit rejseselskab intakt. Men da denne kompromisløse udlevering af menneskelige lidenskaber og følelser, ondskab og barmhjertighed er fortalt med en næsten uovertruffen forståelse for mediets muligheder og dyb indlevelse i selv den mest inferiøre bifigur, bliver der tale om fantastisk fascinerende tegneserielæsning.

Efter nu at have vældet rundt i Carlsen-udgivelser, bliver der endelig mulighed for at rette opmærksomheden mod en enkelt Interpresse-udgivelse. **Frank Margarins »Sjukkerne«** - (som ellers har måttet nøjes med at være et af de få lyspunkter i **»Seriemagasinet«**) - har fået sit eget farve-album, **»Sjukkerne trykker den af«.** En skæg, indforstået og hyggelig udlevering af den ungdomskultur, som Margarin enten er eller for nylig har været en del af. Man undgår ikke at komme til at holde af alle disse hårde (bløde) moderockere!

Anders Hjort-Jørgensen

UDEN FRYGT OG DADEL

af Dionnet og Tardi

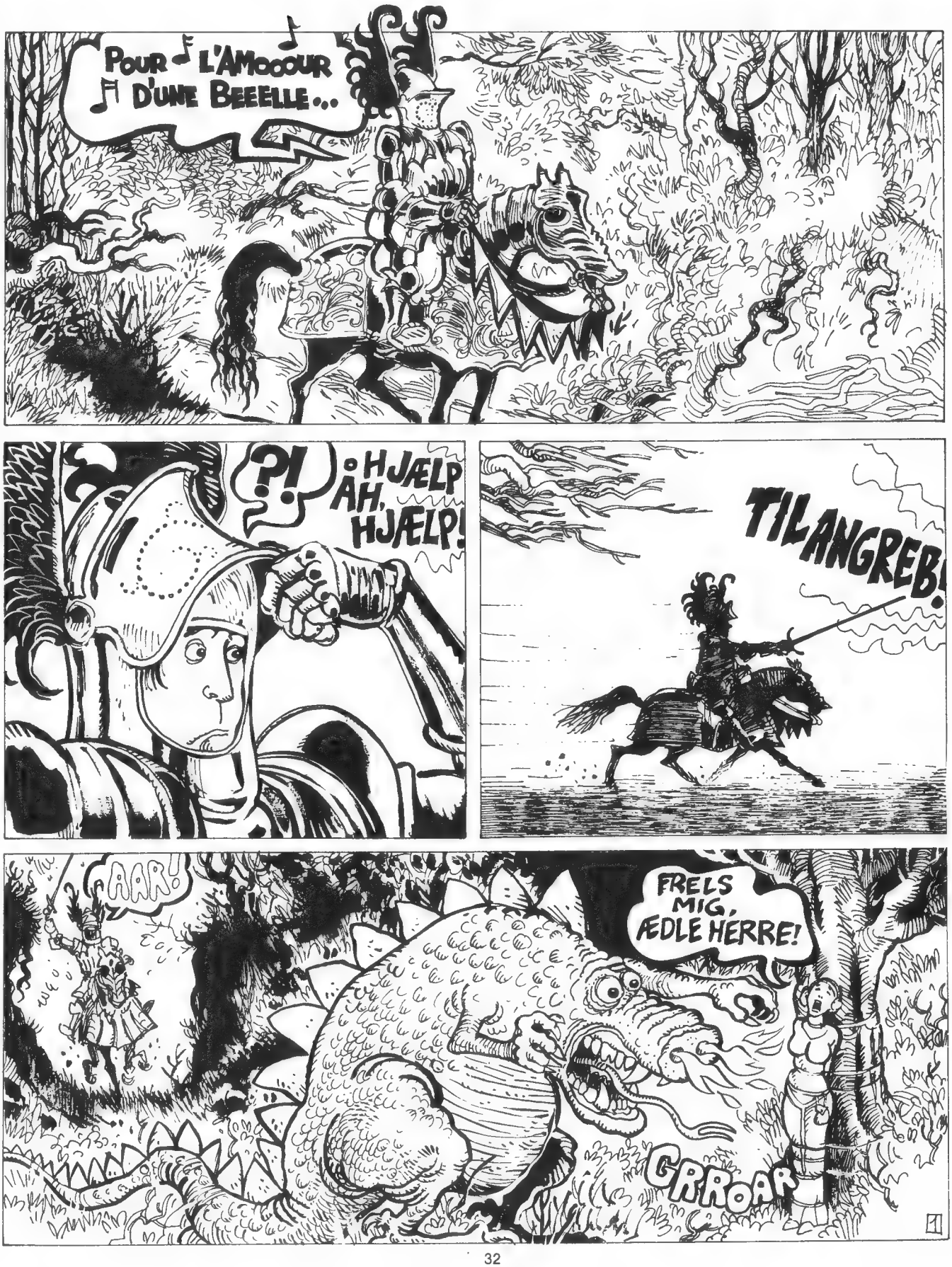

AA! DET ER LETTERE END JEG HAVDE TROET!!
KAÏ KAÏ KAÏ
JEG SKYLDER DIG MIT LIV!!
TAG DIN BE-LØNNING!!
Tekst DIONNET tegning TARDI

DET ER DANSK

HEUTE ABEND PETER KIELLAND-BRANDT er det første album fra et af dansk undergrunds allermest spændende navne gennem flere år. Han springer ud med brask og bram og blæser sig baglæns ned af stolen af alvor, overraskelse eller hysterisk grin. Der er mængder af nuskabende sprængstof i denne udgivelse der puster middelmådighedens fims af dansk udgivelsesstandard. **Runepress. august.**

BALDER & BRAGE der efterhånden er blevet 'grand ole man' indenfor dansk undergrund – ikke mindst takket være ukuelige **JØRGEN NIELSEN** har nået drømmenes mål: Egen trykkemaskine! Vidunderet er monteret i lokaler på Amager, og inden længe kan der ventes gang i sagerne som aldrig før.

SERIEMEDIET, der i sin tid var organ for Det Danske Tegneserieforbund, som langsomt gik i forrådnelse, vil muligvis blive genoplivet med **PER DIEMER** som redaktør. **BALDER OG BRAGE** er forlaget.

DANSKE AMATØRFORLAG hedder et nyt A5-blad under forberedelse. Det skal være samlende annonceorgan for alternativ-udgivelser i Danmark, og prisen for at reklamere for sine produkter er 25 kr. pr. halvside. Det skulle kunne nås endnu hos: **Danny Nebel, L. Hammerichsvej 17v., 8200 Aarhus N.**

DANSKE STRIBER Nummer 2: »Fuga i Emoll«, efter en serie af Henriette West kommer nu, fremtryllet af ukuelige Jørgen Nielsens kærlige hånd. Salget af nummer et har været en stor succes, og første genoptryk er allerede løbet gennem trykkeriets valser. Hvis salget er proportionalt med kvaliteten (hvad det sjældent er!) skulle nummer to klare sig fint. Forlaget er Balder og Brage.

BESAT AF BEGÆR er en ny bladserie i SEJD-format, udgivet af forlaget den syvende himmel. Første nummer, der nu er på gaden, er et temanummer om sex med den bedårende titel **DYDIG KÆRLIGHED.** Forlaget og bladet dækker over et samarbejde mellem Morten Schmidt, Peter Kiellland-Brandt, Henning Kure og Rune Kidde. Prisen er 15 kroner, og bladet kan bestilles hos **Peter Kielland-Brandt, Guldbergsgade 21, 2. th., 2200 Kbh. N. Tlf. (01) 37 71 31.**

THORSTEN OVERGAARD, der forvalter tegneseriesektionen i **BLITZ,** søger nye tegnertalenter til præsentation – så hvis du er sådan et, så sæt dig i forbindelse med ham på adressen: **Silkeborgvej 599, 8220 Brabrand. Tlf. (06) 25 90 90.** Hans største problem iøvrigt er at få Godfather Gosvig til at betale sine regninger.

Efter at **DANSKE TEGNESERIER** snublede i egne snørebånd har flere af dets tegnere (heribland Thorsten Overgaard, Svend Høgh og Tom Larsen) besluttet at udgive et blad selv med noget mindre prætentiøse forudsætninger. Deadline hedder: Det kommer når vi har stoffet – og det glæder vi os til! -Rygterne taler om udgivelse i juli.

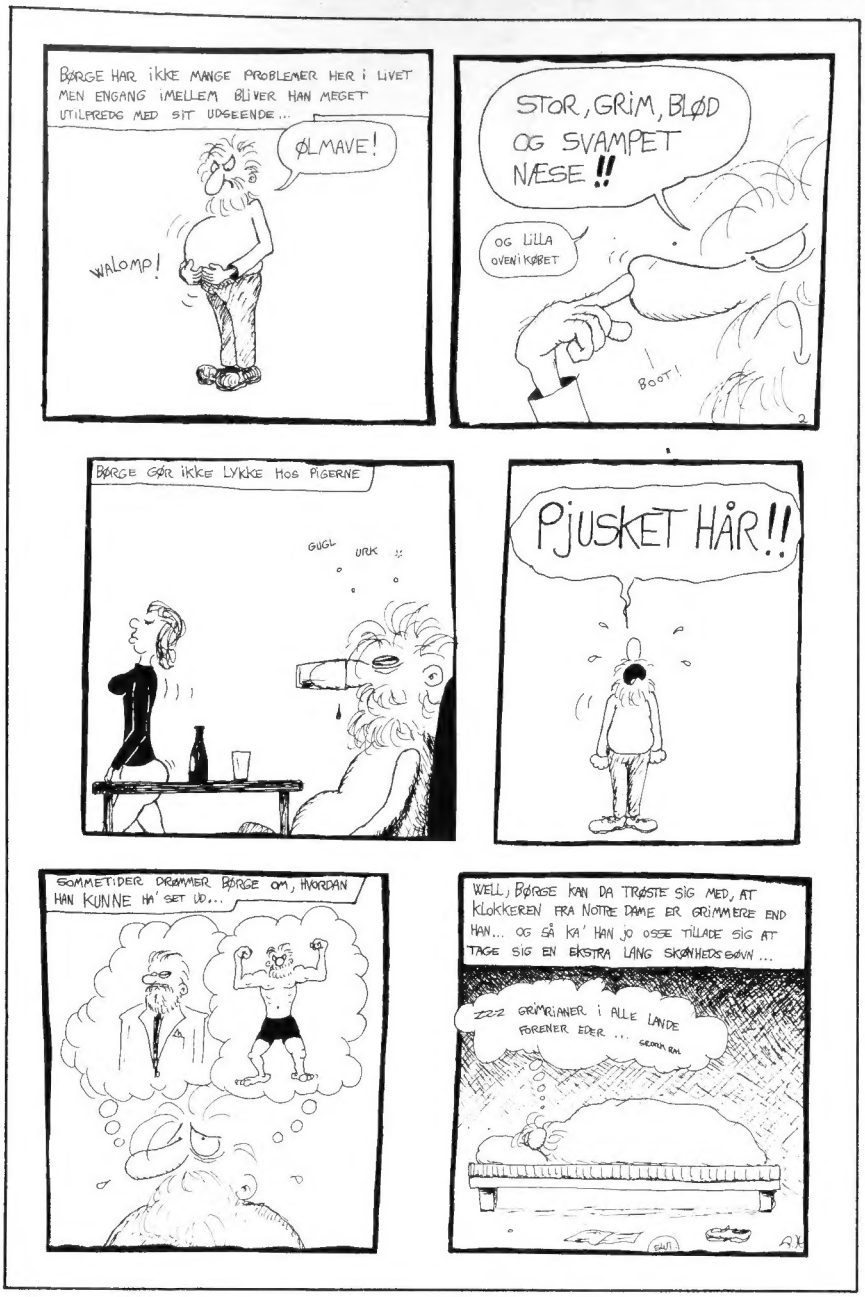
BØRGE HAR IKKE MANGE PROBLEMER HER I LIVET MEN ENGANG IMELLEM BLIVER HAN MEGET UTILPREDS MED SIT UDSEENDE...
ØLMAVE!
WALOMP!
STOR, GRIM, BLØD OG SVAMPET NÆSE !!
OG LILLA OVEN I KØBET
BOOT!
BØRGE GØR IKKE LYKKE HOS PIGERNE
GUGL
URK
PJUSKET HÅR!!
SOMMETIDER DRØMMER BØRGE OM, HVORDAN HAN KUNNE HA' SET UD...
WELL, BØRGE KAN DA TRØSTE SIG MED, AT KLOKKEREN FRA NOTRE DAME ER GRIMMERE END HAN... OG SÅ KA' HAN JO OSSE TILLADE SIG AT TAGE SIG EN EKSTRA LÆNG SKØNHEDS SØVN ...
ZZZ GRIMRIANER I ALLE LANDE FORENER EDER ...
GEORGE RM.

De gør Danmark dejligere

Danmark vrimler med ukendte tegnetalenter, og især indenfor tegneseriehåndværket er der kommet mange til i de sidste år. Mange forsvinder igen i ubemærkethed - ofte fordi de ikke kender til de efterhånden gode muligheder for at få deres ting offentliggjort. DE GØR DANMARK DEJLIGERE er en af dem, men Komix hjælper også gerne med at formidle kontakten til andre potentielle muligheder for offentliggørelse. Skriv til: KOMIX, Schleppegrellsgade 2, 2. th., 2200 Kbh. N.

Denne måneds pin-up er *Peter Hald* fra Århus. Han er født d. 4/7-1961 og har dermed nået en alder af 21 år. Tegningen har altid været hans hobby, og i skoletiden beskæftigede han sig mest med at lave karikaturer af lærerne - ofte som tegneserier. Peter fortæller, at i gymnasiet blev hans serier mere alsidige... han gad ikke at tegne adjunkter!

Hans egne favoritter er enkle sort/-hvide serier som Radiserne, Brunhilde, Garfield m.fl. og Don Martins grovkornede absurditet står hans hjerte nær.

For øjeblikket studerer han på Danmarks Journalisthøjskole, og i sin fritid skriver og maler han udover tegneriерne... bl.a. i et Århusiansk atelier skabt af 14 udøvende amatørkunstnere.

Forhåbentlig kommer vi til at se mere til Peter Hald på tegneseriefronten fremover!

FAT COMIC og RUNER hedder to danske fanzines, der nu er nået henholdsvis til nr. 19 og nr. 4. Formatet er A5 og indholdet nogenlunde enslydende: Småartikler, nyhedsstof, anmeldelser, egne tegneserier, brevkasse og begge er på 36 sider. Begge blade er lavet med grundighed og en stofkvalitet og mængde, der hæver dem klart over tidligere forsøg med danske småblade og også giver dem færten af et publikum udenfor en lille og ungdommelig inderkreds.

Fat Comic udgives af **Forlaget Viking, M. Rasmussensgade 6, 5800 Nyborg, (09) 31 35 36** og koster kr. 8,25 pr. nummer.

Runer udgives af samme forlag, men med en anden redaktør. Adressen er **Gabelsparken 81, 6740 Bramming, (05) 17 27 94** og prisen er kr. 7,75.

SIRUP hedder endnu et A5-fanzine, der formodentlig er på trapperne med nr. 2. Det skal hæve sig selv lidt mere ved nakkehårene for at nå samme standard som Fat Comic og Runer, men ligner nogenlunde de første udgaver af dem. Det ser ud til, at energien og lysten er der, så mon ikke det kommer. **SIRUP, v/Thomas Rostock, Johs. V. Jensens Allé 4, 2500 Valby.** Kr. 9,00.

BJESK er Viking igen med **DANNY NEBEL** som redaktør. Nr. 1 er et tegneserieblad på 20 sider/ A5, men planerne er 36-48 sider fremover. Tegnere er bl.a. Svend Høgh, Poul Petersen og Søren Iversen. Kr. 4,00 hos: **Viking, v/ Danny Nebel, L. Hammerichsvej 17V, 8200 Århus N.**

SERIEREVY hedder arvtageren efter **OUT COMICS** fra **SVEND HØGH.** Det er et fanzine med enkelte af Svends egne tegneserier og en masse informationer fra den allernyeste del af dansk fanbevægelse (som det stort set udelukkende holder sig til). Man kan læse af og om folk som *Johnny Heinmann, Thomas Hauge* og *Poul Petersen*. Der mangler et nyheds- og sladderblad for denne afdeling - så det er synd og skam at Svend bebuder lukning efter næste nr. (Dobbeltnr. 8/9). Men han er lovligt undskyldt... skal et år til USA. (Som vikarierende tegneserieredaktør på Playboy?)

SERIEREVY, Forlaget Mjød, Pelargonievej 3, 3650 Ølstykke. 16 sider, A5. Kr. 4,25.

"Søde drømme"..... med Hunt Emerson-